

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа

«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»

ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

*періодичний
інформаційний
бюлетень*

**№8-9
2026**

УДК 001(4-6ЄС)

Ідентифікатор медіа R40-05189

ISSN 3041-1734 (online)

Редакційна рада: Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша

Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі : електронний інформаційний бюлетень // МОН України; ДНУ УкрІНТЕІ. – Київ : УкрІНТЕІ, 2026. – Вип. 08-09. – 49 с.

Електронний інформаційний бюлетень "Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі" – це результат щоденного моніторингу новин щодо інновацій, нових технологій, науково-дослідних та інноваційних проєктів, на виконання грантів від Європейської ради з питань досліджень, ініціативи МСП, змін законодавства в області науки, технологій та інноваційної діяльності за пріоритетними напрямками, актуальних подій.

Періодичність: щомісячно.

Рік заснування: 2017 р.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

IBAN: UA518201720313201001201097044 в УДКСУ у м. Києві,
код ЄДРПОУ 40814998, ПІН 408149926502, код платежу 25010100

З питань придбання:

тел: (044) 521-00-39, e-mail: uintei.info@gmail.com

Засновник: Державна наукова установа "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5332 від 12.04.2017 р.

Адреса редакції: 03150, м. Київ, вул. Антоновича, 180

ЗМІСТ

ОФІЦІЙНІ ЗАХОДИ	5
Підтримка ЄС у сфері досліджень та інновацій зростає завдяки додатковим 500 мільйонам євро для дослідницької програми "Горизонт Європа"	5
ЄС та Канада отримали майже 220 мільйонів євро на підтримку глобального спостереження за океаном.....	6
ПРЕЗИДЕНТ ЄК ФОН ДЕР ЛЯЄН ОКРЕСЛЮЄ ПРІОРИТЕТИ ЄК У ПРОМОВІ ПРО СТАН СОЮЗУ.....	8
Експерти закликають до нового підходу до управління нейро-штучним інтелектом.....	10
Комісія запускає новий стратегічний підхід для стимулювання досліджень, інновацій, впровадження та використання в агропродовольчому секторі Європи.....	11
КОМІСІЯ ТА ГРУПА ЄІБ ОПРИЛЮДНИЛИ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПАКТ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ЄВРОПЕЙСЬКІ ТЕХНОЛОГІЧНІ СФЕРИ....	12
SCALEUP EUROPE FUND РОЗПОЧАВ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ	13
Міністри оборони ЄС схвалили подальше посилення EDA	13
ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ	14
КОМІСІЯ ПРОПОНУЄ НОВИЙ ЗАКОН ПРО ІННОВАЦІЇ	14
СЕРЕДНЬОСТРОКОВА ОЦІНКА МІСІЙ У HORIZON EUROPE.....	15
РІШЕННЯ КОМІСІЇ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ВИКОНАВЧОГО РІШЕННЯ С(2025)7410 ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ STEP DEFENCE (C/2026/5609)	16
РЕГЛАМЕНТ (ЄС) 2026/2108 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ ВІД 16 ВЕРЕСНЯ 2026 РОКУ ПРО СТВОРЕННЯ МИТНОГО КОДЕКСУ СОЮЗУ ТА МИТНОГО УПРАВЛІННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	16
АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ	17
ПРАКТИЧНЕ КЕРІВНИЦТВО З ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ.....	17
ПРОГРЕС У ВІДКРИТІЙ НАУЦІ В ERA НЕРІВНОМІРНИЙ І ФРАГМЕНТОВАНИЙ.....	17
Уперше в Україні науковці Інституту ботаніки ім.....	18
М.Г. Холодного НАН України дослідили вплив ракетних ударів на сільськогосподарські ґрунти.....	18
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЩОРІЧНИК ЄВРОСТАТУ 2026 РОКУ.....	19
МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ	19
МОН та ЮНЕСКО обговорили пріоритети підтримки освіти і науки до 2027 року	19
Українські та чеські вчені протестували новий метод виявлення хімічних забруднювачів у водах Антарктики	20
Україна і Польща відкрили на горі Піп Іван Міжнародний центр колективного користування науковим обладнанням	21
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ...	22
Уряд гармонізував вимоги нормативної бази щодо академічної доброчесності із новим законодавством	22
Українські університети започаткували нові міжнародні партнерства на EAIE Glasgow 2026	23

МОН відібрало 12 університетів для реалізації проєкту створення кампусів досконалості CampeX.....	25
Науковці Інституту відновлюваної енергетики НАН України представили цифрову платформу для розвитку "зеленої" енергетики та водневих проєктів.....	27
У межах NANO-2026 обговорили реформи науки, європейську інтеграцію та міжнародну підтримку українських дослідників.....	28
НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ	29
ВІДКРИТО КАМПУС З ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ПРИ JRC	29
СТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ЛІДЕРСТВА.....	29
Премія SOFT Innovation Prize 2026 відзначила три визначні проєкти співпраці у сфері термоядерних досліджень та промисловості ЄС.....	30
ЄВРОПЕЙСЬКА ВОДНА АКАДЕМІЯ ДЛЯ ВОДОСТІЙКОЇ ЄВРОПИ	32
Напівпровідниковий сектор Ірландії: від іноземних інвестицій до вітчизняних інновацій	32
Протистояння екстремальній спеці, посусі та лісовим пожежам: як дослідження, що фінансуються ЄС, допомагають Європі реагувати та адаптуватися	34
ПОТОЧНІ ПРОЕКТИ	37
Побудова безпечного та орієнтованого на людину цифрового майбутнього для Європи...	37
Прискорення розвитку судноплавства з нульовим рівнем викидів між Осло та Роттердамом і далі	38
ЗАВЕРШЕНІ ПРОЕКТИ.....	40
Співпраця між ЄС та Грузією є взаємовигідною для досліджень та інновацій у сфері штучного інтелекту	40
ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ	42
МОН оголошує конкурс на здобуття стипендій Кабінету Міністрів України для молодих учених	42
До Дня винахідника МОН оголошує конкурс на оновлену Премію Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій.....	43
МОН України оголошує конкурс на науково-технічні (експериментальні) розробки за державним замовленням.....	45
KAІ та MIT запускають Ukraine Innovation and Engineering Lab для роботи над реальними технологічними викликами	46
ЄС оголошує конкурс на створення AI Gigafactories для нарощування обчислювальних потужностей Європи та залучення понад 30 млрд євро інвестицій	47
РЕЄСТРАЦІЯ НА ЄВРОПЕЙСЬКІ ДНІ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ 2026 ВЖЕ ВІДКРИТА	49

ОФІЦІЙНІ ЗАХОДИ

ПІДТРИМКА ЄС У СФЕРІ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ ЗРОСТАЄ ЗАВДЯКИ ДОДАТКОВИМ 500 МІЛЬЙОНАМ ЄВРО ДЛЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОГРАМИ "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА"

Європейська Комісія виділила додаткові 500 мільйонів євро на "Горизонт Європа" – флагманську програму ЄС у сфері досліджень та інновацій – на 2026 і 2027 роки. З урахуванням цього додаткового фінансування загальний бюджет програми на ці два роки становить близько 14,8 мільярда євро.

Крім того, Комісія розширить сферу дії "Горизонт Європа", включивши два нові наскрізні конкурси, спрямовані на розв'язання ключових викликів у сфері досліджень та інновацій. Серед них – розроблення цифрових платформ нового покоління на основі штучного інтелекту для створення доступнішої, безпечнішої та більш сталої європейської енергетичної системи; розвиток навичок для інноваційних малих і середніх підприємств; вивчення переваг та впливу чистих і цифрових галузей на біорізноманіття та прискорення трансформаційних змін для його збереження.

Нові можливості фінансування

Два нові горизонтальні конкурси:

- Transformative Change Towards a Nature-Positive Economy and Society ("Трансформаційні зміни на шляху до економіки та суспільства, позитивних для природи") – бюджет 237 мільйонів євро;
- Bridging Actions 2027 ("З'єднувальні заходи 2027") – загальне фінансування 260 мільйонів євро.

Конкурс "Nature-Positive" передбачає фінансування 11 дослідницьких та інноваційних заходів, які сприятимуть досягненню цілей ЄС у сфері біорізноманіття та допоможуть виконати встановлену Стратегічним планом "Горизонт Європа" на 2025–2027 роки ціль щодо спрямування 10% видатків на біорізноманіття.

Цей конкурс сприятиме переходу до економічних моделей, позитивних для природи, підтримуючи довгострокову конкурентоспроможність Європи, економічну та суспільну стійкість, а також стратегічну автономію. Він також сприятиме реалізації ключових пріоритетів ЄС, зокрема *Пакту щодо океанів* (Ocean Pact) та ініціативи *EU Ocean Eye*, *Регламенту про відновлення природи*, *Чистої промислової угоди*, *Європейської стратегії стійкості водних ресурсів* та *Комюніке про комплексне управління ризиками лісових пожеж*.

Конкурс Bridging Actions закладе основу для наступної програми ЄС у сфері досліджень та інновацій – *Горизонт Європа на 2028–2034 роки* – та її взаємозв'язку з майбутнім *Європейським фондом конкурентоспроможності*. У межах конкурсу запроваджується концепція "шляху від інновації до інвестицій", покликана краще поєднати дослідження з виходом технологій на ринок.

Шістнадцять заходів у межах цього конкурсу підтримуватимуть передові технології з високим комерційним потенціалом. Вони охоплюватимуть, зокрема, такі напрями

- EU AI Media Platform – модульна багатомовна інфраструктура суспільного інтересу для європейських новин та аудіовізуальних медіа;
- Autonomous Drive Ambition Cities – розвиток міст із використанням технологій автономного керування;
- дослідницькі та технологічні інфраструктури як стратегічні активи для залучення талантів у межах ініціативи Choose Europe;
- Advanced Scaling Frameworks – передові механізми масштабування;
- New European Bauhaus – підтримка Нового європейського Баухаузу.

Крім того, оновлена робоча програма передбачатиме підтримку *Академії Нового європейського Баухаузу*, зокрема підвищення кваліфікації та перекваліфікацію працівників будівельного сектору. Ця підтримка відповідає ширшим цілям, визначеним у Повідомленні Комісії щодо *Нового європейського Баухаузу* від 2025 року, та сприятиме реалізації Чистої промислової угоди.

"Горизонт Європа" продовжує залучати дослідників

Два оприлюднені звіти підтверджують високу привабливість "Горизонт Європа" для дослідників, інноваторів і компаній з Європи та інших країн світу.

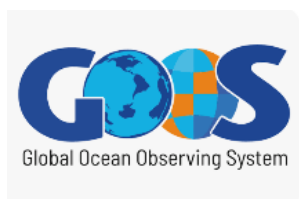
У звіті *Horizon Europe State of Play* зазначено, що чинна програма, започаткована у 2021 році, вже спрямувала 61 мільярд євро у вигляді грантів та ще 1,3 мільярда євро у формі капітального фінансування майже 23 000 проєктів. У цих проєктах беруть участь понад 34 тис. організацій, зокрема 20 000 компаній. Найбільша частка фінансування припадає на університети та дослідницькі центри, водночас приватний сектор отримав понад 11 мільярдів євро.

У межах проєктів "Горизонт Європа" вже опубліковано понад 32 300 рецензованих наукових публікацій, більшість із яких доступні у відкритому доступі. Програма також підтримує понад 151 000 дослідників на початку кар'єри, зокрема докторантів та постдокторантів.

Другий звіт – *Is Horizon Europe attractive for new participants?* (Чи є "Горизонт Європа" привабливою програмою для нових учасників?) – показує, що 55% бенефіціарів є новими учасниками програм ЄС у сфері досліджень та інновацій, причому дві третини з них – це підприємства.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_2004

ЄС ТА КАНАДА ОТРИМАЛИ МАЙЖЕ 220 МІЛЬЙОНІВ ЄВРО НА ПІДТРИМКУ ГЛОБАЛЬНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОКЕАНОМ

Президентка Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн та Прем'єр-міністр Канади Марк Карні започаткували міжнародний альянс OceanEye International Alliance для підтримки Глобальної системи спостереження за океаном (Global Ocean Observing System) під час заходу високого рівня зі збору зобов'язань, що відбувся у

Нью-Йорку.

Захід, проведений у межах Тижня високого рівня 81-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН, об'єднав глав держав і урядів, міністрів та інших зацікавлених сторін для посилення підтримки глобального спостереження за океаном.

Надійні дані спостережень за океаном мають ключове значення для безпечного судноплавства, прогнозування погоди, кліматичного прогнозування, захисту прибережних територій та розвитку сталої блакитної економіки. Наразі до альянсу вже приєдналися 30 країн.

Як стартове фінансування ЄС збільшив обсяг коштів на діяльність зі спостереження за океаном на додаткові 92 млн євро. Канада, яка є співголовою OceanEye International Alliance, взяла на себе зобов'язання виділити 82 млн канадських доларів протягом п'яти років для розширення спроможностей Канади зі спостереження за океаном. Загалом сума зобов'язань усіх партнерських країн на цей момент становить майже 220 млн євро та охоплює фінансові внески, внески в натуральній формі, а також надання таких ресурсів, як науково-дослідні судна, сенсори, безпілотні літальні апарати та потужності для обробки даних.

Зобов'язання сприятимуть:

- підтриманню наявних платформ спостереження;
- усуненню критичних прогалин у даних;
- посиленню Секретаріату Глобальної системи спостереження за океаном;
- зміцненню координаційних центрів Глобальної системи спостереження за океаном;
- посиленню центру звітування про дані OceanOPS.

Загалом до OceanEye International Alliance приєднався 31 учасник, включно з ЄС та 30 країнами: Анголою, Бельгією, Бразилією, Канадою, Чилі, Колумбією, Кабо-Верде, Коста-Рикою, Хорватією, Кіпром, Францією, Німеччиною, Грецією, Ісландією, Ірландією, Італією, Мадагаскаром, Мальтою, Маврикієм, Мексикою, Норвегією, Намібією, Палау, Португалією, Словенією, Південною Кореєю, Іспанією, Нідерландами, Фарерськими островами та Сполученим Королівством.

Довідкова інформація

У межах цього ширшого пакета підтримки Європейський Союз робить внесок у розмірі 92 млн євро в межах програми Horizon Europe.

Цей внесок буде розподілено між трьома напрямками:

- 50 млн євро – безпосередньо на підтримку мереж Глобальної системи спостереження за океаном, зокрема на розгортання додаткового обладнання у відкритому морі та оптимізацію системи спостереження;
- 30 млн євро – на розроблення інноваційних технологій спостереження за океаном у межах конкурсу Європейської інноваційної ради;
- 12 млн євро – на захист і підтримання критично важливих міжнародних потоків даних морських спостережень *in situ* через *EMODnet for Global*.

У межах внеску ЄС до OceanEye International Alliance Комісар ЄС з питань рибальства та океанів Костас Кадіс підпише Меморандум про взаєморозуміння, який офіційно започатковує довгострокове стратегічне партнерство з Міжурядовою

океанографічною комісією ЮНЕСКО та підтверджує зобов'язання ЄС підтримувати глобальне спостереження за океаном.

Глобальна система спостереження за океаном, співспонсорами якої є IOC-UNESCO та WMO, забезпечує близько 120 000 спостережень щодня за допомогою 8 000 платформ, якими керують 64 країни та 17 глобальних мереж спостереження.

Наступні кроки

Запуск альянсу знаменує початок ширшої міжнародної мобілізації зусиль на 2026–2028 роки та подальший період. Додаткові можливості для взяття фінансових зобов'язань і надання внесків у натуральній формі будуть запропоновані під час наступних міжнародних зустрічей, зокрема COP31, 12-ї конференції "Наш океан", яка відбудеться в Галіфаксі, Канада, та четвертої Конференції ООН з питань океану в Пусані, Південна Корея.

OceanEye також формує бачення Європейської цифрової системи океану, яка об'єднає наявні європейські сервіси, зокрема Copernicus Marine Service, EMODnet, WISE Marine та WISE Freshwater, створивши єдину точку доступу до високоякісних даних про океан і морських знань. Ця система також включатиме Європейський цифровий двійник океану (European Digital Twin Ocean), який має повністю запрацювати до 2030 року та забезпечуватиме моніторинг у режимі реального часу й прогнозне моделювання для потреб державної політики та промисловості.

OceanEye International Alliance ґрунтується на *ініціативі OceanEye*, яку Європейська Комісія схвалила в червні 2026 року з метою зміцнення та розширення ролі ЄС у спостереженні за океаном.

Як один із ключових напрямів ініціатива має на меті забезпечити довгострокове фінансування та підтримку глобального спостереження за океаном і створити рамки для скоординованих міжнародних дій, сприяючи гарантуванню надійного, відкритого та безоплатного доступу до даних і знань про океан для ЄС та його міжнародних партнерів.

OceanEye International Alliance також підтримує реалізацію Цілі сталого розвитку ООН 14 "Збереження морських екосистем" (Life Below Water), а також Угоди в рамках Конвенції ООН з морського права про збереження та стале використання морського біологічного різноманіття в районах за межами національної юрисдикції (Угода BBNJ).

OceanEye International Alliance for the Global Ocean Observing System

Global Ocean Observing System

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1954

ПРЕЗИДЕНТ ЄК ФОН ДЕР ЛЯЄН ОКРЕСЛЮЄ ПРІОРИТЕТИ ЄК У ПРОМОВІ ПРО СТАН СОЮЗУ

Голова Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн на пленарному засіданні Європейського парламенту в Брюсселі 16 вересня 2026 року виголосила свою щорічну промову *про стан Союзу - State of the Union 2026: Quotes and initiatives*. В її промові, яка тривала понад годину, не згадувалося про дослідження, але містилося посилання на конкурентоспроможність, технології та інновації в різних контекстах.

За словами Президента Комісії, *економіка* має бути головним пріоритетом ЄС ("запуск економіки Європи – наш головний пріоритет"), посиляючись на звіти Драгі та Летти, закликаючи до більшої швидкості та спрощення (з "Пактом проти позолоти") для посилення Єдиного ринку. Президент також згадала дорожню карту "Одна Європа, один ринок", яку Комісія, Рада та Європейський парламент погодили навесні цього року.

Інші теми, які розглядалися у промові про стан Союзу, були, зокрема:

- *енергетика*: доступна, чиста, власна енергія для зменшення залежності від імпорту;
- ребалансування торгівлі з *Китаєм*;
- створення Європейської корпорації з *критично важливої сировини*;
- *наступна багаторічна фінансова рамка (MFR)*: потребуватиме нових власних ресурсів. "Повага до верховенства права та фундаментальних прав є обов'язковою для фондів ЄС. З наступним довгостроковим бюджетом ми маємо йти ще далі";
- *зміна клімату* називалася однією з двох основних "переломних точок". Після того, що президент назвала "літом правди", вона підкреслила важливість дотримання кліматичних цілей Європи та підвищення готовності країн. Комісія представить нову Рамкову програму з кліматичної стійкості наступного місяця. Президент також оголосила про створення нового Альянсу з кліматичного страхування, Європейського плану боротьби зі спекою та нову Європейську водну ініціативу, а також запевнила фермерів у повній підтримці ЄС;
- *штучний інтелект (ШІ)* названо другою "переломною точкою": "ШІ має потенціал принести користь людству – якщо ми зробимо це правильно", але його ризики також потрібно враховувати. Пані фон дер Ляєн згадала, серед іншого, AI Gigafactories і закликала "перенести ШІ з екрану до реальної економіки та суспільства", наприклад, у сфері охорони здоров'я ("ШІ має надавати можливості нашим лікарям. Не замінювати їх");
- *соціальні права*: Президент говорила про фундаментальні цінності, які піддаються виклику, і про спроби "відступити у питаннях прав жінок", але стверджувала, що "жінки будуть захищати свої права!" Разом з Антонію Коштою Президент Комісії проведе саміт для підтримки принципів соціальних прав ЄС;
- *Global Gateway*: Пані фон дер Ляєн також оголосила про проведення Регіонального саміту з питань зв'язку, який організовується разом із Болгарією;
- *Канада*: окрім економічних аспектів, Президент підкреслила спільну віру в демократію та спільні цінності та оголосила про перехід від СЕТА до Альянсу майбутнього з Канадою, прем'єр-міністр якої Марк Карні був присутній на заході. Пані фон дер Ляєн заявила, що вони хочуть підняти відносини з Канадою на "найвищий можливий рівень", і вона працюватиме з прем'єр-міністром "над відкриттям дверей для Канади як першого асоційованого члена ЄС";
- *мир і безпека*: у світлі триваючих загроз Президент оголосила про нову Європейську стратегію безпеки, створення Європейської ради безпеки (для координації між ЄС, Великою Британією, Канадою, Україною, Норвегією та іншими) та новим інструментом для стратегічних посередників, повністю узгодженим із НАТО;

- *Україна:* серед іншого, ЄС розробить доступну модульну систему протиракетної оборони та ще більше посилить тиск на Росію.

Наприкінці своєї промови голова Комісії фон дер Ляєн оголосила про створення нового Конгресу Європи, який мав бути відкритий з нагоди 70-річчя Римських договорів і натхненний Конгресом Європи 1948 року в Гаазі, щоб розробити нове бачення Європи для наступного покоління європейців.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_26_1868

ЕКСПЕРТИ ЗАКЛИКАЮТЬ ДО НОВОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ НЕЙРО-ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ

Європейська група з питань етики в науці та нових технологіях (European Group on Ethics in Science and New Technologies, EGE) оприлюднила нову заяву "Управління нейро-ШІ: на шляху до інфраструктурного підходу" (*Governing Neuro-AI: Towards an Infrastructure Approach*).

Нейротехнології та штучний інтелект дедалі більше інтегруються, оскільки нейродані можуть збиратися, поєднуватися та повторно використовуватися для розроблення моделей і застосунків штучного інтелекту в різних контекстах. Це створює нові можливості для охорони здоров'я, реабілітації та наукових досліджень, але водночас порушує важливі питання щодо основоположних прав, демократичної підзвітності та суспільного інтересу.

У цьому контексті EGE закликає застосовувати системний та превентивний підхід до управління нейро-ШІ. У заяві акцент зміщується від окремих пристроїв та захисту приватності нейроданих до ширшого впливу інфраструктур, за допомогою яких нейродані збираються, обробляються та повторно використовуються.

У документі також розглядаються питання європейського технологічного суверенітету та інфраструктур, що функціонують в інтересах суспільства.

EGE рекомендує:

Надійний захист нейроданих:

визначити та посилити заходи захисту нейроданих і висновків, отриманих на основі нейроданих, у межах законодавства ЄС про захист даних.

Відповідальна розробка технологій нейро-ШІ:

забезпечити належні умови для можливого розвитку фундаментальних моделей мозку (Brain Foundation Models) та пов'язаних із ними інфраструктур нейро-ШІ.

Посилений захист прав:

забезпечити захист людей від непропорційного контролю у випадках, коли нейродані та висновки, отримані на їх основі, використовуються в контекстах, що можуть мати суттєві наслідки для людини.

Посилення спроможності у сфері управління:

розвивати європейську спроможність до управління інфраструктурами нейро-ШІ в суспільних інтересах.

Комплексна оцінка регуляторної придатності:

провести цільову оцінку нормативно-правової бази ЄС, яка регулює системи нейро-ШІ, з метою визначення її відповідності сучасним і майбутнім викликам.

Довідково

Нейро-ШІ-інфраструктури – це взаємопов’язані системи, за допомогою яких нейродані збираються, обробляються та повторно використовуються для створення, розгортання та управління нейротехнологічними застосунками на базі ШІ.

Європейська група з етики в науці та нових технологіях (EGE) – це незалежна, багатопрофільна організація експертів, що надає етичні консультації, а її секретаріат знаходиться в рамках Європейської Комісії. Вона є частиною *Механізму етичних консультацій (EthAM)*, який надає Європейській Комісії високоякісні, незалежні консультації з усіх аспектів законодавства та політики ЄС, де етичні, суспільні та фундаментальні права перетинаються з розвитком науки та нових технологій.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/experts-call-new-approach-neuro-ai-governance-2026-09-08_en

КОМІСІЯ ЗАПУСКАЄ НОВИЙ СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ, ІННОВАЦІЙ, ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ В АГРОПРОДОВОЛЬЧОМУ СЕКТОРІ ЄВРОПИ

Європейська Комісія ухвалила *Комюніке про новий стратегічний підхід до досліджень та інновацій (COM/2026/453)* для забезпечення конкурентоспроможного, стійкого та сталого сільського господарства, лісового господарства, сільських територій і продовольчих систем.

Цей стратегічний документ об’єднує дві тісно взаємопов’язані рамкові концепції, покликані визначати майбутні напрями досліджень, інновацій, впровадження та поширення нових рішень у всьому агропродовольчому секторі. Йдеться про *AgRI 2040*, що зосереджується на сільському та лісовому господарстві й сільських територіях, та *Food 2040*, що охоплює продовольчі системи, включно з рибальством та аквакультурою.

Комюніке розроблено з метою зміцнення екосистеми інновацій в агропродовольчому секторі – від досліджень та інновацій на ранніх етапах до їхнього впровадження та виходу на ринок, – а також прискорення поширення знань та інновацій у всьому секторі.

Більший акцент буде зроблено на викликах і потребах користувачів та на досягненні реального практичного ефекту. Для цього передбачається об’єднання різних учасників, зокрема кінцевих користувачів, науковців і представників бізнесу, для спільного створення, тестування та демонстрації рішень у реальних умовах. Це також допоможе стартапам, компаніям, що масштабують свою діяльність, та малим і середнім підприємствам наблизити перспективні інновації до виходу на ринок.

Комюніке сприятиме перетворенню наукових досягнень Європи на практичні рішення для фермерів, лісівників, сільських громад, науковців, представників харчової промисловості та споживачів, формуючи більш конкурентоспроможний, стійкий та сталий агропродовольчий сектор.

Це Комуніке сприяє досягненню цілей *Бачення сільського господарства та продовольства. Спільне формування привабливого сільського господарства та агропродовольчого сектору для майбутніх поколінь, Стратегії європейських наук про життя*, а також доповнює *Стратегію біоекономіки ЄС*, підтримуючи інновації та сталий розвиток.

Завдяки розробленню рамкових концепцій AgRI 2040 та Food 2040 буде сформовано спільний стратегічний підхід до фінансованих ЄС досліджень та інновацій, який сприятиме створенню конкурентоспроможних, сталих, стійких і справедливих агропродовольчих систем.

Обидві рамкові концепції реалізовуватимуться в межах програми Horizon Europe на 2028–2034 роки та відповідних напрямів Європейського фонду конкурентоспроможності.

Важливим етапом є *конференція ЄС AgRI 2040* – "Підготовка агропродовольчого сектору ЄС до майбутнього за допомогою досліджень та інновацій", яка відбулась в Брюсселі 24–25 вересня.

https://agriculture.ec.europa.eu/media/news/commission-launches-agri-food-innovation-strategy-2026-09-08_en

КОМІСІЯ ТА ГРУПА ЄІВ ОПРИЛЮДНИЛИ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПАКТ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ЄВРОПЕЙСЬКІ ТЕХНОЛОГІЧНІ СФЕРИ

22 вересня 2026 р. Європейська комісія та Група Європейського інвестиційного банку (ЕІВ) започаткували Європейський пакт інституційних інвесторів (ЕІІР) на *samimi TechEU Equity* – добровільну рамку, яка надасть інвесторам знання про політику ЄС, ринкову аналітику та інвестиційні можливості.

Пакт не передбачає нових державних фінансових зобов'язань, але має на меті полегшити зв'язок інституційних інвесторів із існуючими ініціативами ЄС, а саме з Ініціативою європейських технологічних чемпіонів (ETCI) та Scaleup Europe Fund.

Тринадцять інституційних інвесторів вже висловили намір спрямувати інвестиції в інноваційну та масштабовану екосистему Європи, зокрема через 15-мільярдну ініціативу European Tech Champions Initiative (ETCI) 2.0 та фонд Scaleup Europe вартістю €5 мільярдів.

Пакт було розроблено спільно Комісією та Групою ЕІВ у рамках стратегії ЄС щодо *стартапів та масштабування*. Пакт є частиною ширших зусиль ЄС щодо залучення більшого інституційного капіталу від інвесторів, таких як банки, пенсійні фонди та страхові компанії, для європейських технологій та інновацій, вирішуючи одну з ключових фінансових проблем, визначених у програмі конкурентоспроможності Європи.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1937

SCALEUP EUROPE FUND РОЗПОЧАВ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ

4 серпня 2026 р. Європейська комісія завершила фінальні юридичні процедури для створення *Scaleup Europe Fund* на суму у €5 мільярдів, який має на меті стимулювати масштабування європейських компаній для швидшого зростання та глобальної конкуренції.

Голова Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн сказала: "Коли Європа інвестує у своїх новаторів, Європа інвестує у своє майбутнє. Це мета нашого Scalup Europe Fund. Відтепер це забезпечить, щоб наші масштабовані компанії могли знаходити все необхідне саме тут, у Європі, щоб стати світовими лідерами. Щоб перетворити європейські інновації на нашу конкурентну перевагу."

Scaleup Europe Fund створюється у складі *Фонду Європейської інноваційної ради*. Приватна інвестиційна компанія EQT взяла на себе роль інвестиційного менеджера і тепер має повноваження приймати інвестиційні рішення самостійно та на ринкових умовах. EQT було відібрано *шляхом відкритого і конкурентного процесу*.

Фонд тепер може працювати на повну потужність, інвестуючи безпосередньо у провідні європейські компанії з масштабування.

Перші інвестиції очікуються найближчими тижнями. Фонд підтримає компанії масштабування у критично важливих технологічних сферах, включаючи штучний інтелект, квантові технології, біотехнології та чисті технології.

Засновницька інвесторська група об'єднує міцну коаліцію публічних і приватних партнерів, серед яких Novo Holdings, EIFO (Експортний та інвестиційний фонд Данії), CriteriaCaixa, Santander/Mouro Capital, Fondazione Compagnia di San Paolo, а також Intesa Sanpaolo та Fondazione Cariplo, APG Asset Management від імені нідерландського пенсійного фонду ABP, Wallenberg Investments та Allianz, разом із Комісією. Подальший збір коштів триватиме з метою досягнення цілі у €5 мільярдів.

Передумови. Фонд Scaleup Europe був оголошений президентом фон дер Ляєн у її *зверненні про стан держави 2025 року*, щоб допомогти найперспективнішим компаніям Європи стати світовими лідерами. Хоча Європа має сильну наукову досконалість і міцний стартап-портфель, багато компаній з високим потенціалом змушені шукати капітал, необхідний для масштабування, за кордоном. Фонд було створено для того, щоб допомогти подолати цей розрив і зберегти цінні європейські інновації в Європі.

Інвестиції ЄС у Фонд здійснюватимуться через *Horizon Europe* – найбільшу у світі дослідницьку програму.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1718

МІНІСТРИ ОБОРОНИ ЄС СХВАЛИЛИ ПОДАЛЬШЕ ПОСИЛЕННЯ EDA

28 вересня 2026 року засідання міністрів оборони ЄС у Керівній раді Європейського оборонного агентства (EDA) схвалило подальше посилення Агентства для підтримки цілей ЄС «Оборонна готовність до 2030», включно з більш

амбітним *Центром європейських оборонних інновацій* з розширеною роллю та структурованим портфелем інноваційних заходів у сфері оборони.

Як лідери ЄС погоджувалися у жовтні 2025 та березні 2026 року, Агентство буде посилено у сфері інновацій, розвитку спроможностей та спільних закупівель. Плани зосереджені на чотирьох напрямках:

- посилення досліджень, технологій, інновацій;
- розширення роботи з розвитку можливостей;
- створення спільного центру закупівель;
- посилення політичної підтримки держав-членів та з огляду на зовнішні партнерства.

<https://eda.europa.eu/news-and-events/news/2026/09/28/eu-member-states-approve-strengthening-of-eda>

ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

КОМІСІЯ ПРОПОНУЄ НОВИЙ ЗАКОН ПРО ІННОВАЦІЇ

9 вересня 2026 р. Комісія запропонувала новий Європейський закон про інновації (*2026PC0567*), щоб допомогти розробляти, фінансувати та масштабувати найінноваційніші

ідеї Європи. Це ключова ініціатива в рамках *Стратегії старту та масштабування ЄС* та *Компасу конкурентоспроможності для ЄС*, яка зміцнить довгострокову конкурентоспроможність, процвітання та технологічний суверенітет ЄС.

Пропозиція зосереджена на вирішенні двох основних проблем, які стримують інновації в Європі:

1. Допомогти інноваційним компаніям отримати доступ до фінансування. Багато стартапів і масштабних компаній мають інноваційні ідеї, патенти та іншу інтелектуальну власність, але ці активи часто важко оцінити, що ускладнює залучення інвестицій. Європейський закон про інновації сприятиме створенню спільної рамки ЄС для оцінки інтелектуальної власності. Вона також створить цифровий маркетплейс, що з'єднуватиме покупців і продавців інтелектуальної власності, і надасть експертну підтримку, щоб допомогти компаніям вивести свої ідеї на ринок.

2. Встановити спільну процедуру закупівель досліджень і розробок, забезпечуючи більшу юридичну визначеність і допомагаючи новим технологіям швидше виходити на ринок, включаючи технології, які можуть допомогти вирішувати спільні суспільні виклики, такі як охорона здоров'я, освіта та чиста мобільність, та полегшуючи спільне здійснення закупівель у сфері досліджень і розробок для державних покупців з різних держав-членів.

Згідно з попередньою оцінкою економічного впливу (*SWD(2026) 567 та 2026SC0567*) реформи, запропоновані Європейським інноваційним актом, можуть принести до €452 мільярдів сукупного ВВП і півмільйона робочих місць по всьому ЄС протягом десяти років.

Паралельно з Європейським законом про інновації Комісія опублікувала конкретну пропозицію щодо регуляторних пісочниць (*2026DC0568*), щоб допомогти інноваторам прискорити трансформацію інноваційних ідей у ринкові рішення. Регуляторні пісочниці

дозволять компаніям, дослідникам і державним органам влади тестувати нові продукти, послуги або технології протягом обмеженого часу в контрольованих умовах і під наглядом регуляторів. Це допоможе інноваторам зрозуміти, як правила застосовуються на практиці, а також дати розуміння того, які правила можуть потребувати перегляду.

Регуляторні пісочниці вже існують у деяких сферах права ЄС, але по всій Європі немає спільного підходу, що створює фрагментацію та невизначеність.

Для отримання додаткової інформації:

Питання та відповіді

Інформаційний лист про Європейський закон про інновації

Пропозиція щодо Європейського інноваційного акту

Пропозиція щодо рекомендації ради щодо регуляторних пісочниць

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1810

СЕРЕДНЬОСТРОКОВА ОЦІНКА МІСІЙ У HORIZON EUROPE

14 вересня 2026 року Європейська комісія опублікувала середньострокову оцінку п'яти місій ЄС у Horizon Europe (*SWD/2026/275; 2026DC0467*). Згідно з оцінкою, усі п'ять місій досягають відчутних позитивних результатів у вирішенні деяких із найнагальніших суспільних проблем Європи.

Адаптація до клімату: мета цієї місії – підтримати щонайменше 150 європейських регіонів, місцеві органи влади та громади у прагненні стати кліматично стійкими. Ціль вже значною мірою перевищена: 292 регіональні та місцеві органи влади вже впровадили заходи адаптації до зміни клімату.

Кліматично нейтральні та розумні міста: мета – підтримати щонайменше 100 міст у досягненні кліматичної нейтральності та надихнути інші міста по всій Європі. Наразі вже 107 міст мають контракти з кліматичними містами. Очікується, що вони скоротять викиди на 76% до 2030 року, підтримуючи понад €13 мільярдів у фінансованих або розвиваючих інвестиціях.

Рак: мета – покращити життя понад 3 мільйонів людей шляхом профілактики, раннього виявлення, лікування та догляду не лише за хворими, а й для їхніх сімей. Поточні дії показують, що до 2030 року вона зможе покращити життя 2,3 мільйона людей. Очікується, що майбутні проєкти підвищать цю цифру цілі понад у 3 мільйони.

Відновити наш океан і води: мета – відновити здоров'я океану та вод, захищаючи та відновлюючи водні екосистеми, зменшуючи забруднення та роблячи блакитну економіку вуглецево-нейтральною та уклічною. Реалізоване 121 інноваційне рішення, протестовані на 349 реальних демонстраційних майданчиках, залучено 86 регіонів до реплікаційних зусиль і отримано понад 1000 дій Хартії від зацікавлених сторін. У рамках місії було завершено проєктування основної інфраструктури *Європейського Цифрового Двійника Океану* – очікується, що вона буде повністю функціональною до 2030 року – і тепер вона доступна для всіх.

Угода про ґрунт для Європи: місія рухається до своєї мети – створити 100 живих лабораторій, з яких вже створено 45. Вона охоплює понад 500 реальних майданчиків (наприклад, ферм) по всій Європі і, очікується, що до 2028 року ще 60–70 ще буде введено в дію.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1863

РІШЕННЯ КОМІСІЇ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ВИКОНАВЧОГО РІШЕННЯ С(2025)7410 ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ STEP DEFENCE (C/2026/5609)

Цим рішенням (C(2026)5609 від 4.08.2026) вносяться зміни до Робочої програми Європейської ради з інновацій (EIC) 2026 року (C(2025)7410), щоб впровадити нову правову

базу, запроваджену Регламентом (ЄС) 2025/2653, зокрема через спеціальні можливості для технологій подвійного призначення та критичних оборонних технологій – програму STEP Defence.

Програма STEP Defence має фінансуватися за рахунок коштів EIC Fund з невитрачених коштів проєкту EIC у рамках Horizon 2020. Підтримка згідно з цим Рішенням має здійснюватися у повній взаємодії з Європейським оборонним фондом, InvestEU та іншими відповідними інструментами Союзу без дублювання.

У додатку до цього рішення наведено оновлену Робочу програму Європейської ради з інновацій (EIC) 2026 року, в якому викладено, як EIC розподілить фінансування понад 2,125 мільярдів євро на 2026 рік.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=PI_COM%3AC%282026%295609&qid=1790266808459

РЕГЛАМЕНТ (ЄС) 2026/2108 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ ВІД 16 ВЕРЕСНЯ 2026 РОКУ ПРО СТВОРЕННЯ МИТНОГО КОДЕКСУ СОЮЗУ ТА МИТНОГО УПРАВЛІННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

**European
Union**

Цей Регламент встановлює Союзний митний кодекс, який формулює загальні правила та процедури, що застосовуються до товарів, які ввозяться на територію Союзу або вивозяться з неї.

Цей регламент також встановлює Митний орган Європейського Союзу, а також правила, загальні стандарти та рамки управління для створення Хабу митних даних Європейського Союзу. Без шкоди для міжнародного права та конвенцій, а також для права Союзу в інших сферах, цей Регламент буде застосовуватися однаково на всій митній території Союзу.

Серед задач Митного органу наявна задача із сприяння та координації досліджень та інновацій у сфері митниці; а співпраця між митними органами повинна сприяти інноваціям

та дослідницькій діяльності, розробці нових технологій та спільним закупівлям у сферах, релевантних для митниці.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32026R2108&qid=1790266808459>

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ПРАКТИЧНЕ КЕРІВНИЦТВО З ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ

Європейська комісія опублікувала нові практичні рекомендації з оцінки результатів мультидисциплінарних досліджень та інновацій, які допомагають дослідницьким та інноваційним проєктам перетворювати мультидисциплінарні результати на більшу суспільну, економічну та політичну цінність.

Публікація базується на Рекомендаціях Ради (ЄС) 2022/2415 щодо Керівних принципів валоризації знань. Вона також відповідає на Політичну програму ERA на 2025–2027 роки, яка визначає більш високу оцінку міждисциплінарних досліджень як пріоритету.

Заохочуючи більш стратегічний підхід до валоризації, керівництво має на меті прискорити використання мультидисциплінарних знань і забезпечити, щоб європейські дослідження приносили більші переваги людям, громадам, бізнесу та політикам.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5f4dfbdc-a5ac-11f1-b25c-01aa75ed71a1/language-en>

ПРОГРЕС У ВІДКРИТІЙ НАУЦІ В ERA НЕРІВНОМІРНИЙ І ФРАГМЕНТОВАНИЙ

15 вересня 2026 року Європейська комісія опублікувала незалежний експертний звіт щодо впровадження відкритого доступу в Європейському дослідницькому просторі (ЄДП) – *Політика відкритого доступу в державах-членах ЄС та за її межами*.

У звіті робиться висновок, що відкритий доступ в ЄДП залишається нерівномірним і фрагментованим. Хоча прогрес уже досягнуто, стійкі бар'єри й надалі перешкоджають широкому відкритому доступу. Зокрема, фрагментовані національні політики обмежують вільний потік знань і створюють юридичні та адміністративні невизначеності.

У більшості держав-членів системи оцінки досліджень залишаються недостатньо узгодженими з цілями відкритого доступу, часто винагороджуючи престиж і закриті канали публікацій замість відкритості. Зростання витрат на обробку статей є серйозною проблемою як у Європі, так і за її межами, створюючи структурний бар'єр, який непропорційно впливає на недостатньо фінансово забезпечені установи та дослідників. Звіт закликає до систематичного відстеження таких витрат та публікацій, а також до публікації умов контракту, коли йдеться про державне фінансування.

За останнє десятиліття заходи Європейського Союзу щодо м'якого права, національних стратегій, фінансування та, де це застосовно, національного законодавства сприяли відкритому доступу. Однак ці зусилля поки що не створили єдиної структури по всьому ЄДП, що змушує дослідників, установи та фінансистів орієнтуватися у різних політиках.

Звіт надає огляд сучасного ландшафту відкритого доступу, пропонуючи політичні рекомендації для покращення доступу до наукових публікацій і дослідницьких даних. Він базується на аналізі всіх 27 держав-членів ЄС та восьми країн, що не входять до ЄС. Звіт визнає реальний прогрес у впровадженні відкритого доступу, але підкреслює, що цей прогрес є нерівномірним, оскільки фрагментація зберігається по всьому ЄДП. Держави-члени продовжують суттєво відрізнятися щодо політичних інструментів, юридичної примусовості, механізмів авторського права, вимог до репозиторіїв, моделей фінансування та систем моніторингу. Ця відсутність гармонізації створює складність, особливо для міжкордонних дослідницьких робіт.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/open-access-european-research-area-progress-remains-uneven-new-report-calls-more-concerted-action-2026-09-15_en

УПЕРШЕ В УКРАЇНІ НАУКОВЦІ ІНСТИТУТУ БОТАНІКИ ІМ. М.Г. ХОЛОДНОГО НАН УКРАЇНИ ДОСЛІДИЛИ ВПЛИВ РАКЕТНИХ УДАРІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ҐРУНТИ

Науковці Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України разом із колегами з Університету Марії Кюрі-Склодовської (Люблін, Польща) вперше в Україні комплексно дослідили вплив ударів балістичних ракет на сільськогосподарські ґрунти поза зоною активних бойових дій.

Дослідження провели на Дніпропетровщині.

У роботі взяли участь науковці Інституту – кандидати біологічних наук Лідія Бабенко, Оксана Футорна, Леся Войтенко, Валентина Васюк та доктор біологічних наук Ірина Косаківська.

У ґрунтах вирв науковці виявили багаторазове перевищення фонового вмісту свинцю, цинку, міді, хрому, нікелю та марганцю, а також закислення й ущільнення ґрунту. Водночас радіологічної загрози для людини не встановлено.

Окремо науковці Інституту ботаніки дослідили токсичний вплив свинцю на пшеницю. Експерименти, виконані у відділі фітогормонології, показали, що головним ефектом є перебудова анатомічної будови кореня. Науковці зазначають, що ці зміни можна використовувати як ранній індикатор забруднення ґрунтів унаслідок воєнних дій.

Результати опубліковано у журналі першого квартилю *Environmental Geochemistry and Health* у статті "Soil contamination by metals and radionuclides in missile-affected areas: radiological risk assessment and phytotoxic effects on wheat plants".

Стаття – у *відкритому доступі*.

<https://www.nas.gov.ua/news/upershe-v-ukrani-naukovci-institutu-botaniki-im-mg-holodnogo-nan-ukrani-doslidili-vpliv-raketnih-udariv-na-silskogospodarski-runti>

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЩОРІЧНИК ЄВРОСТАТУ 2026 РОКУ

23 вересня 2026 року Eurostat, європейське статистичне управління, представило он-лайн та друковане видання: *Регіональний щорічник Eurostat – видання 2026 року (онлайн-видання)* та *Регіональний щорічник Eurostat – видання 2026 року (pdf)*.

Регіональний щорічник видається щорічно протягом 55 років. Поточне видання охоплює регіональні дані для 27 держав-членів ЄС, 9 країн-кандидатів і 4 країн ЄАСТ щодо людей і суспільства, економіки та бізнесу, а також довкілля та природних ресурсів. Регіональний щорічник Eurostat містить інтерактивні карти, на які користувачі можуть збільшувати масштаб, щоб отримати детальну інформацію про регіон, який їх найбільше цікавить.

Під розділом економіка та бізнес є окремий розділ про дослідження та розробки на регіональному рівні. Він надає інформацію та статистику, наприклад, про моделі витрат на НДДКР з точки зору інтенсивності НДДКР, витрат на НДДКР на одного мешканця та інтенсивності НДДКР за секторами діяльності, персоналом і дослідниками, а також людськими ресурсами у науці і технологіях (HRST).

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/wdn-20260923-1>

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

МОН ТА ЮНЕСКО ОБГОВОРИЛИ ПРІОРИТЕТИ ПІДТРИМКИ ОСВІТИ І НАУКИ ДО 2027 РОКУ

15 вересня 2026 року відбулася робоча зустріч Міністра освіти і науки України Андрія Бутенка з керівницею представництва ЮНЕСКО в Україні К'ярою Децці Бардескі.

Сторони обговорили пріоритети стратегічного партнерства, зокрема, після 2027 року. У фокусі – розвиток психосоціальної підтримки та реформи психологічної служби, цифрова стійкість освіти, розвиток української наукової екосистеми та відновлення пошкодженої дослідницької інфраструктури.

Окремо сторони обговорили психосоціальну підтримку освітян, і науково-педагогічних працівників, які працюють в умовах тривалої війни. Цей напрям уже є частиною Плану дій ЮНЕСКО у сфері науки та залишається важливим елементом підтримки людського капіталу.

Окремий блок зустрічі був присвячений реалізації Плану дій ЮНЕСКО "Розбудова стійкої наукової екосистеми в Україні", який узгоджено зі Стратегічним планом МОН до 2027 року. Потреба у фінансуванні першочергового етапу Плану становить 18 мільйонів доларів США.

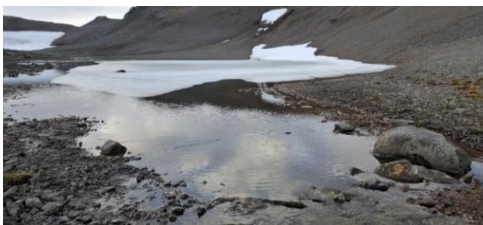
Серед його ключових напрямів – дистанційний доступ українських науковців до сучасних європейських лабораторій, грантова підтримка дослідників, психосоціальна підтримка науковців та розвиток системи координації й обміну даними.

Також сторони обговорили запуск Українського наукового форуму як постійного майданчика для діалогу між державою, науковими установами, університетами, дослідниками та іншими учасниками наукової екосистеми. Перше масштабне засідання планується провести до Всесвітнього дня науки за мир і розвиток у листопаді 2026 року.

Під час URC 2026 ЮНЕСКО та уряд Фландрії домовилися про 600 тисяч доларів США підтримки на дворічну ініціативу, що охоплює допомогу дослідникам, міжнародну співпрацю, лабораторне обладнання та дослідницьку інфраструктуру.

<https://mon.gov.ua/news/mon-ta-iunesko-obhovoryly-priorytety-pidtrymky-osvity-i-nauky-do-2027-roku>

УКРАЇНСЬКІ ТА ЧЕСЬКІ ВЧЕНІ ПРОТЕСТУВАЛИ НОВИЙ МЕТОД ВИЯВЛЕННЯ ХІМІЧНИХ ЗАБРУДНЮВАЧІВ У ВОДАХ АНТАРКТИКИ

Українські науковці спільно з колегами з Університету Південної Богемії та Чеської антарктичної дослідної програми провели дослідження хімічних забруднювачів у водах Антарктики за допомогою пасивних пробовідбірників.

Перші результати показали, що більшість досліджуваних сполук у відібраних зразках не виявлено. Водночас науковці успішно протестували методику, яка надалі дасть змогу проводити триваліший моніторинг стану антарктичних вод.

Під час минулого антарктичного сезону спеціальні пастки встановили на два тижні у двох локаціях – поблизу української антарктичної станції "Академік Вернадський" на острові Галіндез та неподалік чеської польової бази CZ*ECO Nelson на острові Нельсон.

Пасивні пробовідбірники накопичують розчинені у воді органічні забруднювачі протягом усього часу встановлення. На відміну від традиційного відбору окремих проб води, такий метод дає змогу фіксувати речовини, які присутні в дуже низьких концентраціях або рівень яких змінюється з часом.

Біля кожної станції науковці встановили по чотири пристрої – у прісних водоймах вище та нижче зони впливу станцій, у водах, що живляться з льодовиків, а також у прибережних морських водах. Для занурення частини пробовідбірників у море українська інженерна група виготовила спеціальні металеві конструкції.

Зібрані зразки проаналізували методом рідинної хроматографії–мас-спектрометрії (LC-MS). Дослідники перевіряли їх на широкий спектр фармацевтичних препаратів, пестицидів, PFAS – так званих "вічних хімікатів", надзвичайно стійких до розкладання, – та промислових хімічних речовин.

Аналіз провели на базі відкритої дослідницької інфраструктури Південночеського дослідницького центру аквакультури та біорізноманіття гідроценозів CENAKVA.

За результатами дослідження більшість сполук, які шукали науковці, у зразках не виявлено. Зафіксовано лише сліди бензотриазолу – речовини, яку, зокрема, використовують

для захисту металів від корозії. У морській воді з бухти поблизу пірсу станції "Академік Вернадський" також на низькому рівні виявили DADMAC-C10 – амонійну сполуку, яка може входити до складу поверхнево-активних речовин і дезінфекторів.

Успішне випробування пасивних пробовідбірників дає змогу надалі встановлювати їх в Антарктиці на триваліші періоди. Це допоможе науковцям відстежувати хімічні сполуки, здатні переноситися на великі відстані, спостерігати за змінами їхньої концентрації та оцінювати можливий локальний вплив діяльності антарктичних станцій на вразливі екосистеми.

Дослідження також є частиною міжнародної наукової співпраці України в Антарктиці та розширює можливості українських учених використовувати сучасну дослідницьку інфраструктуру й методи аналізу.

<https://mon.gov.ua/news/ukrainski-ta-cheski-vcheni-protestuvaly-novyj-metod-vyavlenia-khimichnykh-zabrudniuvachiv-u-vodakh-antarktyky>

УКРАЇНА І ПОЛЬЩА ВІДКРИЛИ НА ГОРІ ПІП ІВАН МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР КОЛЕКТИВНОГО КОРИСТУВАННЯ НАУКОВИМ ОБЛАДНАННЯМ

На горі Піп Іван Чорногірський в Івано-Франківській області відкрили Міжнародний центр колективного користування науковим обладнанням. У відкритті взяли участь міністр освіти і науки України Андрій Бутенко та міністр науки і вищої освіти Республіки Польща Марцін Куласек. На вершині вони також підписали декларацію про співпрацю у сфері науки та вищої освіти.

Центр розмістили у відбудованій обсерваторії 1938 року, яку знають як "Білий слон". Об'єкт розташований на висоті 2028 метрів, на третій за висотою вершині Українських Карпат.

У куполі обсерваторії встановили телескоп для астрономічних спостережень. Наступний етап – встановлення роботизованого комплексу, який дасть змогу керувати телескопом дистанційно.

Обладнання працюватиме за принципом колективного користування. Його спільно використовуватимуть Карпатський національний університет імені Василя Стефаника та польські університети-партнери, а подати заявку на проведення досліджень зможе будь-яка наукова команда на договірних умовах.

Астрономія – не єдиний напрям роботи центру. Розташування на високогір'ї дозволяє проводити тут метеорологічні спостереження, а також дослідження екосистем, флори, клімату та екології Чорногірського масиву. Частина приміщень обсерваторії займає найвища в Україні високогірна рятувальна станція ДСНС.

Підписана декларація передбачає розвиток Карпатського макрорегіону як відкритого простору для науки, вищої освіти та інновацій. Сторони домовилися розвивати співпрацю у сфері STEM-освіти, спільні дослідницькі проекти та дослідницьку інфраструктуру, а також підтримувати Collegium Carpathicum – міжнародну

університетську мережу, що об'єднує заклади України, Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини та Чехії. Окремий напрям – програми академічної мобільності й підтримка молодих дослідників і дослідниць.

<https://mon.gov.ua/news/ukraina-i-polshcha-vidkryly-na-hori-pip-ivan-mizhnarodnyi-tsentr-kolektyvnoho-korystuvannia-naukovym-obladnanniam>

УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

УРЯД ГАРМОНІЗУВАВ ВИМОГИ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ІЗ НОВИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Кабінет Міністрів України ухвалив постанову "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань забезпечення академічної доброчесності як передумови якісної підготовки та атестації науково-педагогічних і наукових кадрів".

Документ приводить урядові акти у відповідність до Закону України "Про академічну доброчесність" та вдосконалює процедури підготовки докторів філософії і докторів наук, присвоєння вчених звань та реагування на порушення академічної доброчесності.

Зміни внесено до трьох постанов Кабінету Міністрів України.

Присвоєння та позбавлення вчених звань

У Порядку затвердження рішень про присвоєння вчених звань, затвердженому постановою КМУ від 19 серпня 2015 року № 656:

- встановлено вимогу щодо дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності під час підготовки наукових праць, які враховують для присвоєння вчених звань професора, доцента і старшого дослідника;
- врегульовано розгляд повідомлень про академічний плагіат, фабрикацію або фальсифікацію в наукових роботах, на підставі яких присвоєно вчене звання;
- визначено підстави та наслідки позбавлення вченого звання;
- передбачено можливість позбавлення закладу вищої освіти або наукової установи права присвоювати вчені звання за відповідною кафедрою чи спеціальністю строком на два роки у разі встановлення відповідних порушень.

Якщо повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності надійде під час розгляду атестаційної справи, її повертатимуть закладу або науковій установі для розгляду уповноваженим органом. Після цього вчена рада повторно розглядатиме питання про присвоєння вченого звання з урахуванням результатів такого розгляду.

Підготовка докторів філософії і докторів наук

У Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затвердженому постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261:

- уточнено обов'язок здобувачів дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

- визначено відповідальність наукових керівників, у дисертаціях здобувачів яких виявлено академічний плагіат, фабрикацію або фальсифікацію;
- передбачено застосування санкцій за академічний саботаж і схиляння до порушення академічної доброчесності;
- уточнено вимоги до наукових публікацій, у яких висвітлено результати дисертації, та процедуру підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне і практичне значення її результатів.

Академічним саботажом у цих процедурах, зокрема, вважатимуть безпідставне затягування, відмову або несвоєчасне надання науковим керівником, консультантом чи структурним підрозділом передбачених документів і висновків. Санкції за такі порушення визначатимуть внутрішні акти закладу відповідно до Закону України "Про академічну доброчесність".

Присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук

У Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженому постановою КМУ від 17 листопада 2021 року № 1197:

- закріплено вимогу щодо дотримання академічної доброчесності під час підготовки докторської дисертації та публікацій за її темою;
- поширено відповідальність за академічний саботаж і схиляння до порушення академічної доброчесності на наукових консультантів, рецензентів, опонентів та інших учасників атестаційних процедур;
- уточнено строки обмеження права брати участь у підготовці та атестації наукових кадрів – від одного до трьох років;
- оновлено порядок подання і розгляду повідомлень про академічний плагіат, фабрикацію та фальсифікацію в дисертаціях і наукових публікаціях.

Такі повідомлення розглядатимуть уповноважені органи закладів вищої освіти та наукових установ. Прийняті ними рішення і матеріали розгляду надсилатимуть до МОН для вжиття передбачених законодавством заходів.

<https://mon.gov.ua/news/uriad-harmonizuvav-vymohy-normatyvnoi-bazy-shchodo-akademichnoi-dobrochnosti-iz-novym-zakonodavstvom>

УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ ЗАПОЧАТКУВАЛИ НОВІ МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРСТВА НА EAIE GLASGOW 2026

закладів вищої освіти.

Конференція відбулась 8–11 вересня у Глазго та об'єднала представників університетів, урядів і міжнародних освітніх організацій. Її програма охопили понад 240

Українська делегація взяла участь у 36-й щорічній конференції та виставці Європейської асоціації міжнародної освіти – EAIE Glasgow 2026. На спільному національному стенді та в програмі конференції Україну представили Міністерство освіти і науки України, профільні організації та 12

сесій і заходів, присвячених міжнародній співпраці, академічній мобільності, залученню студентів, розвитку партнерств і змінам у вищій освіті.

На українському стенді університети представили свої освітні програми, дослідницькі напрями та пропозиції для міжнародної співпраці. Український державний центр міжнародної освіти презентує бренд *Study in Ukraine*, популяризує вищу освіту України та можливості навчання для іноземних студентів.

МОН також презентувала Єдину міжвідомчу цифрову екосистему для іноземних вступників. Вона забезпечує проходження вступних процедур і отримання офіційного запрошення на навчання онлайн у прозорому цифровому середовищі.

У межах конференції заступник Міністра Микола Трофименко взяв участь у міністерській дискусії *The Politics and Policies of Internationalisation: Ministers' Views*. Разом із представниками Європейської комісії, урядів Ірландії та Шотландії він обговорив роль державної політики, фінансування й законодавства в розвитку міжнародної освіти та співпраці.

Заступник міністра представив українські пріоритети щодо майбутньої програми ЄС Erasmus+: повну асоціацію України з програмою, розширення мобільності, підтримку прифронтових і переміщених університетів, розвиток спільних та подвійних освітніх програм, посилення інноваційного потенціалу українських університетів, визнання результатів навчання та повне залучення до європейський альянсів університетів.

Окремою темою стала співпраця з українськими студентами, які тимчасово перебувають за кордоном. Спільні програми, змішане навчання, академічна мобільність і взаємне визнання результатів допомагають їм зберігати зв'язок з українськими університетами.

Нині 32 українські заклади вищої освіти та дві організації беруть участь у Європейських університетських альянсах як асоційовані партнери. Серед подальших пріоритетів – стабільна участь українських університетів у роботі альянсів, розвиток спільних освітніх програм і досліджень, розширення мобільності, взаємне визнання результатів навчання, а також залучення прифронтових і переміщених закладів.

Микола Трофименко також виступив на сесії *Universities as Engines of National Recovery: Lessons from Ukraine for Crisis-Affected Regions Worldwide* разом із засновником Cormack Consultancy Group Чарльзом Кормаком та представницею Європейської асоціації університетів Генрієттою Штебер.

Учасники обговорили, як міжнародні партнерства допомагають університетам працювати під час криз, зберігати команди, розширювати можливості для студентів і долучатися до відновлення своїх країн.

Одним із ключових прикладів стала програма *UK–Ukraine Twinning*. Вона об'єднала 105 партнерств між українськими та британськими університетами та допомогла залучити понад 70 млн фунтів фінансової й матеріальної підтримки.

На полях конференції Микола Трофименко зустрівся з Робін Латроп, керівницею EducationUSA у Бюро освітніх і культурних справ Державного департаменту США. Сторони обговорили розширення співпраці між українськими та американськими університетами, розвиток лабораторної й дослідницької бази, оновлення обладнання та

підготовку спільних наукових проєктів. Окрему увагу приділили енергоефективності й енергетичній стійкості університетських кампусів.

Україна також отримала запрошення долучитися до NAFSA 2027 Annual Conference & Expo у Лос-Анджелесі. МОН разом із партнерами опрацьовує можливість представити там українську вищу освіту на національному рівні.

Під час зустрічі з Лукашем Голотою, заступником генерального директора Польського національного агентства академічного обміну (NAWA), сторони визначили перспективні напрями співпраці: спільні освітні програми, відкриття філій, академічні обміни та дослідницькі проєкти в технологічній, інженерній, гуманітарній та суспільно-історичній сферах.

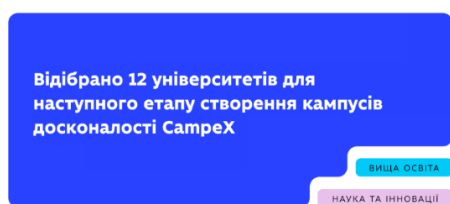
Українська та польська делегації відвідали національні стенди одна одної. Польським партнерам представили освітні й дослідницькі можливості українських університетів та експозицію Education Remains a Target. Окремо обговорили можливості програм NAWA для підтримки академічної мобільності й довгострокових партнерств між університетами двох країн.

П'ятий рік поспіль Асоціація забезпечує українським освітянам можливість безоплатної участі у щорічній конференції та надає можливість презентувати українські заклади освіти на національному стенді. Завдяки цьому українські університети, Український державний центр міжнародної освіти, Національний Еразмус+ офіс, Глобальна коаліція з українських студій можуть представляти свої досягнення, встановлювати прямі контакти з партнерами та зберігати присутність у міжнародному академічному середовищі.

МОН також високо оцінило принципову позицію EAIE та рішення виключити Росію з членства в Асоціації.

<https://mon.gov.ua/news/ukrainski-universytety-zapochatkuvaly-novi-mizhnarodni-partnerstva-na-eaie-glasgow-2026>

МОН ВІДІБРАЛО 12 УНІВЕРСИТЕТІВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ СТВОРЕННЯ КАМПУСІВ ДОСКОНАЛОСТІ CAMPEX

Міністерство освіти і науки України завершило конкурсний відбір університетів у межах проєкту CampeX ("Підтримка кампусів досконалості"), що реалізується в межах спільного зі Світовим банком проєкту UIHERP "Удосконалення вищої освіти в Україні заради результатів".

За *результатами* оцінювання конкурсних пропозицій визначено 12 університетів з найвищими балами, які переходять до наступного етапу – підготовки та реалізації інвестиційних проєктів зі створення і розвитку кампусів досконалості (*Офіційне інформаційне повідомлення* щодо результатів відбору).

До переліку 12 кампусів увійшли:

1. Національний університет "Київський авіаційний інститут", "Кампус досконалості безпілотних та автономних технологій KAI";

2. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, "MateriaFuturaCampus — Центр досконалості передових NanoSmartGreen матеріалів";
3. НТУУ "КПІ ім. Ігоря Сікорського", кампус досконалості "Інноваційно-освітній центр космічних технологій";
4. Луцький національний технічний університет, кампус досконалості Engineering Nexus в галузі розроблення прикладних рішень для критичної інфраструктури;
5. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кампус досконалості Karazin LifeTech CampeX в галузі передових матеріалів та біотехнологій;
6. Національний університет "Львівська політехніка", кампус досконалості "Центр цифрового здоров'я та акселерації інновацій" в галузі медичних технологій;
7. Національний університет біоресурсів і природокористування України, кампус досконалості AgroGreen-CampeX (AGROSENSE) в галузі інтегрованих кліматично-орієнтованих агросистем;
8. Сумський державний університет, кампус досконалості "Центр біомедичних досліджень" в галузі біоматеріалів, медичної біотехнології та трансляційних технологій для регенеративної медицини;
9. Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет", "Кампус досконалості прецизійної нейромедицини та якості життя" в галузі неврології та генетики;
10. Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", кампус досконалості CampeX-CI Energy в галузі відновлення та стійкості енергетичної критичної інфраструктури;
11. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, кампус досконалості Urban Ecotone в галузі природоорієнтованих рішень, кліматичної регенерації та сталого розвитку урбанізованих екосистем;
12. Львівський національний університет імені Івана Франка, "Кампус екологічної ревіталізації та ресурсного менеджменту RE-VITA".

CampeX має сприяти формуванню мережі флагманських університетських осередків, які концентруватимуть найсильніші команди та спроможності у сфері вищої освіти, науки та інновацій. Напрями насамперед важливі для країни: передові матеріали, агротехнології, безпілотні технології, біотехнології, критична інфраструктура, зелені технології, клімат і довкілля, космічні та медичні технології.

Інвестиції в CampeX можуть охоплювати закупівлю сучасного дослідницького та навчального обладнання, ремонт і реконструкцію університетських дослідницьких і освітніх просторів, енергомодернізацію, ІТ- і мережевої інфраструктури та спеціалізованого програмного забезпечення, а також міжнародну сертифікацію й акредитацію, експертну допомогу, тренінги та інші заходи для розвитку кампусів. Особливий акцент буде зроблений на наукоємності майбутніх просторів та їх відповідності пріоритетам Стратегії інноваційного розвитку України WINWIN 2030.

Конкурс CampeX було оголошено у грудні 2025 року. У травні-серпні 2026 року, після того, як відбулися етапи висловлення зацікавленості університетами, підготовки і подання

інвестиційних пропозицій, заявки ЗВО пройшли процедуру комплексного оцінювання незалежною комісією експертів.

<https://mon.gov.ua/news/mon-vidibralo-12-universytetiv-dlia-realizatsii-proiektu-stvorennia-kampusiv-doskonalosti-campex>

НАУКОВЦІ ІНСТИТУТУ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ НАН УКРАЇНИ ПРЕДСТАВИЛИ ЦИФРОВУ ПЛАТФОРМУ ДЛЯ РОЗВИТКУ "ЗЕЛЕНОЇ" ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВОДНЕВИХ ПРОЄКТІВ

Науковці Інституту відновлюваної енергетики НАН України представили інтерактивну геоінформаційну платформу для оцінювання потенціалу відновлюваної енергетики та попереднього просторового аналізу перспектив реалізації проєктів "зеленого" водню в Україні.

Розробку презентували 24 вересня 2026 року у Львові під час міжнародного *Hydrogen Futures Ukraine Symposium 2026*.

Захід, що проходив у співпраці з Міністерством енергетики України, об'єднав представників державних інституцій України та Німеччини, українського й міжнародного бізнесу, операторів енергетичної інфраструктури, наукової та експертної спільноти, територіальних громад, інвесторів і розробників проєктів.

Особливість розробленої платформи – деталізація даних до рівня окремої територіальної громади. Вона дає змогу перейти від загальнонаціонального та регіонального оцінювання ресурсів до аналізу конкретних територій, перспективних для розвитку відновлюваної енергетики та реалізації водневих проєктів.

В основу платформи покладено результати математичного моделювання та ГІС-технологій, за допомогою яких створено цифрові шари потенціалу сонячної, вітрової та інших видів відновлюваної енергії. Вони поєднані з територіальними, інфраструктурними й іншими просторовими даними. Враховуються також водні ресурси, енергетична і транспортна інфраструктура, наявні умови та ризики.

Для кожної громади можна отримати дані про доступні площі для розміщення сонячних і вітрових електростанцій, характеристики енергетичних ресурсів, потенційну потужність та очікуване виробництво електроенергії. Таким чином формується ресурсно-енергетичний профіль території, який може стати основою для планування її розвитку, визначення перспективних майданчиків та діалогу з потенційними інвесторами.

Практичне застосування результатів роботи науковців продемонстрували на прикладі Коблівської територіальної громади. Під час симпозіуму радник сільського голови з питань енергетики та сталого розвитку Юрій Маслов представив концепцію Енергетичного хабу "Коблеве". Її науковою основою стали результати оцінювання потенціалу відновлюваних джерел енергії та ГІС-аналізу, виконані фахівцями Інституту відновлюваної енергетики НАН України.

На основі отриманих даних визначали перспективні території для розвитку сонячної та вітрової енергетики, аналізували особливості території й наявної інфраструктури та формували конфігурацію майбутнього енергетичного хабу. Концепція передбачає пілотні

вітрові електростанції загальною потужністю 100 МВт, сонячні електростанції потужністю 50 МВт та систему накопичення енергії потужністю 60 МВт і ємністю 120 МВт·год.

Після презентації розробки відбулися обговорення з представниками територіальних громад, державних інституцій, українського бізнесу, міжнародних партнерів та потенційних інвесторів щодо можливостей її подальшого розвитку, практичного використання та започаткування спільних проєктів.

<https://www.nas.gov.ua/news/naukovci-institutu-vidnovlyuvano-energetiki-nan-ukrani-predstavili-cifrovu-platformu-dlya-rozvitku-zeleno-energetiki-ta-vodnevih-proyektiv>

У МЕЖАХ NANO-2026 ОБГОВОРИЛИ РЕФОРМИ НАУКИ, ЄВРОПЕЙСКУ ІНТЕГРАЦІЮ ТА МІЖНАРОДНУ ПІДТРИМКУ УКРАЇНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ

26 серпня 2026 року в межах 14-ї Міжнародної конференції "Нанотехнології та наноматеріали" (NANO-2026) у Чернівцях відбулася спеціальна сесія "Роль науки та інновацій у відновленні України та європейській інтеграції".

У центрі дискусії були реформи у сфері науки та інновацій в Україні, інтеграція до Європейського дослідницького простору, міжнародні програми підтримки українських науковців і наукових установ, а також нові можливості на 2026–2027 роки.

До сесії долучилися представники Європейської комісії (DG Research & Innovation), UNESCO та Національної академії наук України. Учасники обговорили чинні та майбутні інструменти підтримки української науки, можливості Horizon Europe, розвиток дослідницької інфраструктури, міжнародні партнерства, підтримку молодих учених та практичні механізми участі українських установ у європейських програмах.

Цьогоріч NANO-2026 об'єднала понад 600 учасників із більш ніж 30 країн світу. Після сесії організатори також запустили опитування серед учасників, щоб визначити найбільш актуальні потреби та пріоритети української наукової спільноти. Результати опитування планується узагальнити та представити найближчим часом.

Проведена дискусія засвідчила важливість подальшого діалогу між МОН, науковою спільнотою та міжнародними партнерами для реформування української науки, її інтеграції до Європейського дослідницького простору та розвитку інноваційного потенціалу України.

Більше про конференцію можна дізнатися на вебсайті: <https://nano-conference.iop.kiev.ua/>

<https://mon.gov.ua/news/u-mezhakh-nano-2026-obhovoryly-reformy-nauky-ievropeysku-intehratsiiu-ta-mizhnarodnu-pidtrymku-ukrainskykh-doslidnykiv>

НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ

ВІДКРИТО КАМПУС З ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ПРИ JRC

Європейська комісія відкрила Кампус досліджень та інновацій у сфері безпеки при Спільному дослідницькому центрі (JRC) в Іспрі 10 вересня 2026 року. Кампус є ключовим елементом *Стратегії внутрішньої безпеки ProtectEU* і створений для подолання розриву між науковими дослідженнями та операційними потребами з метою прискорення впровадження критично важливих технологій безпеки по всій Європі.

Кампус безпеки об'єднує низку лабораторій JRC для проведення експертизи в різних наукових галузях. Він побудований навколо шести взаємопов'язаних стовпів, які відображають сучасні виклики безпеки: простір, зв'язок і квант; управління кордонами; управління кризами; захист; внутрішня безпека; ядерна безпека. За словами Комісії, ця універсальність є ключовою для ефективного реагування на гібридні загрози та узгодження з реальними оперативними пріоритетами під час їх розвитку.

Для забезпечення цієї стратегічної узгодженості JRC співпрацюватиме з ключовими агентствами ЄС, зокрема *Frontex*, *Europol*, *EU-LISA* та *Європейським оборонним агентством*, а також з відповідними органами держав-членів і науково-дослідними установами. Security Campus також прагне подолати структурні виклики в екосистемі безпеки Європи, такі як фрагментовані знання, затримки циклів інновацій та дублювання інвестицій у тестування. Для досягнення цього кампус спроектований як центр співпраці для національних експертів та фахівців з внутрішньої безпеки ЄС: вони матимуть прямий доступ до науково-дослідних центрів JRC світового рівня, цілеспрямованого навчання та широкого спектра програм співпраці.

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/jrc-launches-security-research-and-innovation-campus-2026-09-10_en

СТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ЛІДЕРСТВА

Європейська асоціація університетів (EUA) була обрана для створення комплексної Європейської академії лідерства в університетах за рахунок коштів Erasmus+. Нова Академія розробить програму розвитку університетського лідерства та розширить можливості для нинішніх і перспективних університетських лідерів по всій Європі.

Протягом 24-місячного пілотного етапу EUA очолить проєкт разом із Центром вищої освіти (CHE) у Німеччині та Університетом безперервної освіти в Кремсі (Австрія) як афілійованими партнерами, а також з Європейською асоціацією прикладних наук у вищій освіті (EURASHE) як асоційованим партнером.

Академія розробить і протестує масштабовану європейську систему розвитку лідерства, поєднуючи:

- інноваційні формати навчання;
- прикладні дослідження та виробництво знань;
- обмін однолітками та побудова спільноти.

Крім того, буде пілотно запроваджено чотири доповнюючі формати:

- модулі розвитку лідерства, що вирішують ключові виклики у вищій освіті;
- лабораторії передбачення, зосереджені на стійкості та сталому розвитку;
- Європейська програма наставництва, що підтримує жінок – академічних лідерок;
- спільноти практики, що забезпечують міжінституційне навчання.

Паралельно Knowledge Hub надасть ресурси відкритого доступу та ретельно підібрані політичні й дослідницькі інсайти.

Як перша інтегрована європейська екосистема розвитку лідерства такого роду, Академія відповість на зростаючу потребу у структурованій транснаціональній підтримці лідерів університетів у контексті прискорених трансформацій. Об'єднуючи навчання, дослідження, політику та практику, Академія створить стійку модель розвитку лідерства, зміцнення інституційного потенціалу та підтримки трансформації в Європейській сфері вищої освіти.

Реалізація проєкту очікується наприкінці 2026 року.

<https://eua.eu/news/eua-news/eua-selected-to-develop-european-university-leadership-academy.html>

ПРЕМІЯ SOFT INNOVATION PRIZE 2026 ВІДЗНАЧИЛА ТРИ ВИЗНАЧНІ ПРОЄКТИ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ТЕРМОЯДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ ЄС

Європейська Комісія оголосила переможців SOFT Innovation Prize 2026 – премії в межах *Симпозіуму з технологій термоядерного синтезу (Symposium on Fusion Technology, SOFT)*. Нагорода відзначає видатні проєктні пропозиції, спрямовані на розвиток співпраці між дослідниками та промисловістю. Вона підтримує інноваційні ідеї у сфері досліджень термоядерного синтезу, які мають потенціал для виходу на ринок.

Цьогорічними переможцями стали:

Lasermag, €50 000

Інновація Lasermag являє собою значний прорив у виробництві та складанні магнітів на основі високотемпературних надпровідників (HTS). Технологія передбачає лазерне гравіювання широких надпровідних стрічок та їх намотування у магнітні котушки.

Інновація переконливо вирішує низку ключових промислових, технічних та фінансових бар'єрів, пов'язаних із розвитком стелараторів.

Особливо вирізняється її потенційний вплив на ринок та економіку: у 2025 році глобальний попит на HTS-стрічку становив приблизно 8 000 км, а подальше експоненційне

зростання очікується завдяки розвитку пілотних термоядерних установок. Загальний адресний ринок (Total Addressable Market, TAM) оцінюється в €1,65 млрд до 2030 року.

Miami, €30 000

Інновація Miami, розроблена командою Дослідницького центру Юліха (Forschungszentrum Jülich), Німеччина, забезпечує суттєве вдосконалення технології іонно-променевого аналізу (Ion Beam Analysis, IBA) – методу аналізу матеріалів.

Технологія усуває ключові обмеження традиційного підходу, зокрема низьку пропускну здатність, високу вартість та складність оброблення й інтерпретації даних.

Miami демонструє значний економічний потенціал як у сфері термоядерного синтезу, так і за її межами – зокрема у розробленні акумуляторів та геології.

Компактна конструкція, висока пропускну здатність і можливість отримання томографічних даних із високою роздільною здатністю роблять цю технологію привабливою для широкого кола користувачів – від академічних дослідників до промислових підприємств.

microRaman, €20 000

Інновація microRaman є результатом дослідницької роботи команди Карлсруєського технологічного інституту (Karlsruhe Institute of Technology, KIT), Німеччина.

Технологія спрямована на суттєве вдосконалення аналізу газів in situ у термоядерних установках завдяки можливості одночасного вимірювання в режимі реального часу всіх ізотопологів водню.

Інновація ґрунтується на першій у своєму роді інтеграції власних технологій, що забезпечує створення компактної платформи, яка не потребує юстування та є зручною у використанні в умовах, сумісних із тритієм.

Технологія має значний потенціал для масштабування та успішного трансферу технологій із державного наукового сектору до промисловості. Очікується, що результатом може стати комерційно доступний продукт для досліджень, пов'язаних із тритієм, а також суміжних сфер застосування.

Довідкова інформація

Метою *SOFT Innovation Prize* є стимулювання інноваційної діяльності та розвитку підприємницької культури у сфері досліджень термоядерного синтезу.

У 2024 році Європейська Комісія отримала вісім пропозицій, які були оцінені незалежним журі, до складу якого увійшли експерти у сфері термоядерних досліджень та комерціалізації інновацій.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/soft-innovation-prize-2026-honours-three-outstanding-eu-fusion-research-and-industry-collaborations-2026-09-23_en

ЄВРОПЕЙСЬКА ВОДНА АКАДЕМІЯ ДЛЯ ВОДОСТІЙКОЇ ЄВРОПИ

21 вересня 2026 р. Європейська Комісія запустила *Європейську водну академію* з метою усунення прогалини у водному секторі Європи та об'єднання досліджень і практики для підтримки майбутнього, стійкого до проблем з водою. Це флагманська акція з розвитку водних навичок у рамках *Європейської стратегії водної стійкості*.

Академія пов'язує організації, які генерують знання, з тими, хто їх застосовує. Вона створена як мережа мереж, усвідомлюючи, що навички, експертиза та інновації можуть зміцнюватися лише через співпрацю між секторами та кордонами. Вона об'єднує ноу-хау, навички та інструменти для підвищення стійкості до вод у Європі шляхом залучення всіх ключових зацікавлених сторін. Ця співпраця охоплює державні органи влади, університети, водних фахівців, науково-дослідні та технологічні організації, водопостачання, промисловість і професійні асоціації для надання справді цілісних рішень.

Вісім партнерських організацій розвиватимуть знання та навички у таких сферах, як очищення стічних вод, виявлення протікань, монтаж труб, виробництво питної води та інше.

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/european-water-academy-water-resilient-europe-2026-09-21_en

НАПІВПРОВІДНИКОВИЙ СЕКТОР ІРЛАНДІЇ: ВІД ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДО ВІТЧИЗНЯНИХ ІННОВАЦІЙ

Попри відносно невеликі розміри, Ірландія утвердилася як важливий гравець світової напівпровідникової індустрії. Десятиліття іноземних інвестицій заклали міцну основу експертизи, людського капіталу та інновацій, що дало країні змогу успішно конкурувати далеко за межами масштабів власної економіки.

Центральним елементом цієї екосистеми є Національний інститут Тіндала у Корку – одна з провідних ірландських дослідницьких і технологічних організацій. Нещодавно уряд Ірландії виділив понад 100 млн євро на розширення інституту, фактично подвоївши його масштаб.

Інститут уже тривалий час співпрацює з промисловими партнерами, допомагаючи впроваджувати результати наукових досліджень на ринок. За словами менеджерки зі стратегічного партнерства Мерназ Хейдарі, потреби міжнародних компаній відіграли значну роль у формуванні як напрямів досліджень інституту, так і його методів роботи.

Ірландія є домівкою для операцій 15 із 30 найбільших напівпровідникових компаній світу. Серед них – Intel, яка в липні оголосила про інвестиції в розмірі 5 млрд євро для розширення свого кампусу в Лейксліпі, де розташоване найсучасніше підприємство з виробництва мікросхем у Європі. Раніше цього року Qualcomm оголосила про інвестиції у розмірі 125 млн євро в дослідження та розробки, орієнтовані на штучний інтелект, у Корку,

тоді як німецький виробник мікросхем Infineon відкрив у місті новий дослідницько-конструкторський центр.

Ці інвестиції закріпили за напівпровідниками статус важливої складової ірландської економіки. У 2024 році уряд запустив стратегію *Silicon Island*, спрямовану на зміцнення позицій Ірландії у виробництві напівпровідників, дослідженнях та інноваціях. Однією з ключових цілей є одночасне стимулювання діяльності міжнародних компаній і розвиток внутрішнього технологічного сектору, з огляду на те, що багато ірландських стартапів і малих та середніх підприємств наразі розглядають придбання з боку більших іноземних компаній як основний шлях масштабування.

Стратегія наголошує, що створення умов для успішного масштабування національних напівпровідникових компаній є необхідним для інновацій, економічного зростання та довгострокового технологічного лідерства.

Інститут координує діяльність I-C3 – одного з 30 центрів компетентності у сфері мікросхем (Chips Competence Centres), створених за фінансування ЄС у межах Європейського закону про мікросхеми (European Chips Act). Ініціатива підтримує стартапи та малі й середні підприємства, надаючи їм доступ до експертизи, інфраструктури та інвестиційних можливостей. Інститут також приймає три з п'яти пілотних виробничих ліній, створених у межах Chips Act, що підкреслює стратегічне значення Ірландії для зусиль Європи з розвитку власних напівпровідникових потужностей.

Репутація Ірландії як технологічного центру виходить далеко за межі сучасних гігантів у сфері ШІ, таких як Meta, Google та OpenAI. Американські напівпровідникові компанії інвестують у країну вже понад пів століття.

Уряд Ірландії активно заохочував співпрацю між академічною сферою та промисловістю. Поряд із можливостями фінансування досліджень, запроваджений у 2012 році національний протокол у сфері інтелектуальної власності спростив процес започаткування спільних дослідницьких проєктів.

Ці заходи були частиною ширших зусиль із максимального підвищення ефективності державних інвестицій у наукові дослідження після фінансової кризи 2008 року.

У 2014 році Ірландія створила *Knowledge Transfer Ireland* – національну організацію, відповідальну за координацію та підтримку діяльності з трансферу технологій в університетах.

Додаткові стимули безпосередньо спрямовані на підтримку інновацій у приватному секторі. Нещодавно Ірландія підвищила податковий кредит на дослідження та розробки з 30% до 35% прийнятних витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи. При цьому компанії можуть скористатися цим податковим кредитом навіть у разі, якщо вони ще не є прибутковими.

<https://www.globalsemiconductorprojects.com/articles/irelands-semiconductor-sector-from-foreign-investment-to-homegrown-innovation>

ПРОТИСТОЯННЯ ЕКСТРЕМАЛЬНИЙ СПЕЦІ, ПОСУСИ ТА ЛІСОВИМ ПОЖЕЖАМ: ЯК ДОСЛІДЖЕННЯ, ЩО ФІНАНСУЮТЬСЯ ЄС, ДОПОМАГАЮТЬ ЄВРОПІ РЕАГУВАТИ ТА АДАПТУВАТИСЯ

Цього літа ми стикнулись з безпрецедентними посухами та лісовими пожежами, які призводять до людських жертв і масштабних руйнувань по всьому континенту. У той час як основна увага зараз зосереджена на реагуванні на надзвичайні ситуації – за допомогою пожежних вертольотів, електричних вентиляторів і суден для роботи на мілководді, – фінансовані ЄС дослідження та інновації також мають вирішальне значення для розв’язання довгострокової проблеми зміни клімату.

Такі ініціативи, як Місія ЄС з адаптації до зміни клімату, а також науково-дослідні проекти, сприяють накопиченню знань і розробленню рішень, необхідних для підвищення стійкості суспільства в наступні роки та десятиліття.

Ось приклади допомоги програми Horizon Europe для боротися з екстремальними літніми явищами:

Удосконалення прогнозування та систем раннього попередження на місцевому рівні

Досягнення кліматичної науки дають змогу прогнозувати такі екстремальні явища, як хвилі спеки, раніше та з більшою точністю. Це дозволяє органам влади завчасно попереджати населення, активувати медичні служби та надавати рекомендації громадянам ще до того, як температура досягне небезпечно високих значень.

Проект *HealthRiskADAPT* допомагає містам і регіонам підготуватися до підвищення температури, здійснюючи картографування теплового навантаження на дуже локальному рівні, пов’язуючи його з ризиками для здоров’я, зокрема захворюваністю та смертністю, і надаючи інструменти раннього попередження та планування.

Проект *MountResilience* створив *платформу*, яка поєднує інструменти спостереження та алгоритм прогнозування на основі штучного інтелекту для раннього попередження про повені, лісові пожежі та інші види екстремальних погодних явищ у Болгарії. На основі даних, отриманих за допомогою цього інструменту, партнери проекту встановили обладнання для виявлення лісових пожеж, зокрема камеру теплового бачення, яка виявляє підвищення температури ще до того, як стає помітним дим, що дає змогу швидше відреагувати на загрозу.

Проект *AURORA* займається ризиками, пов’язаними з екстремальною спекою в Боріальному регіоні Європейського Союзу, шляхом створення високодеталізованих моделей міського острова тепла та їх інтеграції в систему підтримки рішень у сфері клімату та здоров’я.

У Тампере, Фінляндія, модель машинного навчання створює детальні карти міського острова тепла з роздільною здатністю 1 км. Ці дані передаються до інструменту оцінювання ризику теплового удару, який поєднує дані про небезпеку, рівень впливу та вразливість, щоб визначити райони міста, які найбільше піддаються ризику.

Підтримка міст і місцевих органів влади у розробленні індивідуальних планів адаптації до зміни клімату

Фінансовані ЄС дослідження у сфері адаптації до зміни клімату та підвищення стійкості допомагають визначити, які території та групи населення найбільше піддаються ризику, а також використовувати ці дані для спільної з громадськістю розробки ефективних планів і заходів з адаптації.

Робота проєктів *Impetus4Change* та *MULTICLIMACT* допомагає містам і місцевим органам влади розробляти та впроваджувати власні шляхи адаптації до зміни клімату. У межах проєктів у Барселоні, Парижі та Празі випробовуються інноваційні рішення для зменшення теплового стресу та підвищення стійкості міського середовища, зокрема шляхом удосконалення міського планування та політики модернізації житлових будинків.

Аналогічно, проєкт *NEVERMORE* допомагає регіональним органам влади за допомогою інструментів оцінювати кліматичні ризики та планувати стратегії адаптації, проводячи демонстраційні заходи в регіонах, які особливо потерпають від наслідків зміни клімату. У межах дослідження в Мурсії основна увага приділяється посухам і дефіциту води, тоді як у Ситії вивчається сукупний вплив спеки та посухи.

Проєкт *MIRACA* зосереджений на захисті критичної інфраструктури від наслідків зміни клімату. У *межах дослідження в Іспанії* аналізується, як транспортні мережі можуть адаптуватися до одночасного впливу хвиль спеки, посух і лісових пожеж, забезпечуючи безперервність роботи та безпеку в екстремальних умовах. Такі міжсекторальні підходи мають важливе значення для збереження стійкості взаємопов'язаних систем, які дедалі більше зазнають кліматичного впливу.

Проєкт *CARMINE* поглиблює знання про динаміку міського тепла, зокрема досліджує характер розподілу нічного тепла з використанням метеорологічних *даних, зібраних громадянами*. Дослідження в Афінах і Барселоні дають цінну інформацію про те, як тепло накопичується та зберігається в міському середовищі, що допомагає розробляти ефективніші стратегії зменшення його впливу.

Боротьба зі спекою та лісовими пожежами шляхом збереження або відновлення екосистем і природоорієнтованих рішень

Дослідження у сфері кліматичних заходів демонструють і допомагають визначити, як екосистеми та природоорієнтовані заходи з адаптації можуть мати довготривалий ефект у зменшенні наслідків екстремальної спеки та лісових пожеж.

Проєкт *Trees4Adapt* досліджує відновлення територій після пожеж у Португалії, демонструючи, як відновлення лісових екосистем може підвищити стійкість до майбутніх хвиль спеки та лісових пожеж, одночасно сприяючи довгостроковій адаптації до зміни клімату.

Проєкти *DRYAD*, *MED-IREN* та *DesirMED* випробовують і впроваджують природоорієнтовані рішення, спрямовані на зменшення сукупних ризиків посух і лісових пожеж, які часто посилюються під час хвиль спеки. Такі заходи, як лісовідновлення та відновлення ґрунтів, допомагають утримувати вологу та регулювати місцеву температуру.

Визначення та випробування заходів адаптації для протидії негативному впливу хвиль спеки на здоров'я

Оскільки хвилі спеки стають дедалі серйознішим ризиком для громадського здоров'я, дослідницькі та інноваційні проєкти у сфері адаптації до зміни клімату розробляють і впроваджують заходи, спрямовані на захист здоров'я та добробуту людей від екстремальної спеки.

ISMED-CLIM допомагає країнам Середземномор'я захищати населення від пов'язаних із кліматом ризиків для здоров'я, приділяючи особливу увагу екстремальній спеці. Проєкт випробовує практичні інструменти, зокрема системи раннього попередження, персоналізовані рекомендації та плани реагування медичних служб на надзвичайні ситуації для вразливих груп, розроблені на основі клінічних випробувань.

Наприклад, у Греції та Іспанії проєкт допомагає працівникам, які працюють просто неба, отримувати попередження про спеку та рекомендації щодо зменшення теплового стресу. На Кіпрі та в Італії випробовуються заходи, покликані допомогти вагітним жінкам зменшити вплив спеки та покращити якість сну.

У гірському регіоні Тіроль проєкт *MOUNTADAPT* досліджує вплив хвиль спеки на здоров'я людей і способи допомогти місцевим системам охорони здоров'я краще підготуватися до таких явищ. Дослідники використовують дані та штучний інтелект, щоб зрозуміти, як екстремальна спека може сприяти виникненню проблем із психічним здоров'ям, серцево-судинних і респіраторних захворювань, а також оцінити, як ці ризики для здоров'я можуть змінюватися в міру потепління клімату.

Це дасть науково обґрунтовані дані, які допоможуть гірським системам охорони здоров'я адаптуватися до частіших та інтенсивніших хвиль спеки.

Минулого року ЄС додатково інвестував 30 млн євро у проєкти, які допомагають містам адаптуватися до екстремальної спеки та захищати здоров'я і добробут населення, ставлячи місцеві органи влади та вразливих мешканців у центр цих заходів.

Незабаром три нові проєкти – *CLIMACARE*, *EUROASIS* та *PROTECT* – почнуть практичне впровадження ще одного комплексу інноваційних ідей. Вони мають продемонструвати не лише те, які рішення допомагають охолоджувати міста, а й те, як такі заходи можна масштабувати та фінансувати, щоб ними могли скористатися більше муніципалітетів по всій Європі.

Як показують ці приклади, дослідження та інновації в ЄС забезпечують громади по всій Європі знаннями, інструментами та ефективними рішеннями, необхідними для адаптації до дедалі частішого виникнення хвиль спеки в умовах стрімкої зміни клімату.

https://cinea.ec.europa.eu/news-events/news/confronting-extreme-heat-drought-and-wildfires-how-eu-funded-research-helping-europe-respond-and-2026-08-13_en

ПОТОЧНІ ПРОЕКТИ

ПОБУДОВА БЕЗПЕЧНОГО ТА ОРІЄНТОВАНОГО НА ЛЮДИНУ ЦИФРОВОГО МАЙБУТНЬОГО ДЛЯ ЄВРОПИ

Технології, що працюють на основі даних, мають потенціал підвищити якість життя всіх європейців. Однак хоча цифрова ідентифікація та обмін даними можуть відігравати ключову роль у цифровому майбутньому Європи, досі існують важливі бар'єри у сфері безпеки, конфіденційності та довіри, які необхідно подолати. До них належать крадіжка особистих даних, витіки даних, ризики для приватності, пов'язані зі штучним інтелектом, а також недостатній рівень довіри до транскордонного обміну даними.

Проект *TrustED* працює над подоланням цих перешкод шляхом розроблення безпечного та сумісного рішення для цифрової ідентифікації, яке забезпечує безпечну спільну роботу з даними між різними просторами даних. Розроблена в межах TrustED система за принципом "конфіденційність на етапі проєктування" (privacy by design) поєднує самосуверенну цифрову ідентичність із надійною аналітикою даних. Це дозволяє громадянам та організаціям співпрацювати з іншими організаціями, одночасно зберігаючи конфіденційність і довіру всіх залучених сторін.

Рамкова система інтегрує Європейський гаманець цифрової ідентифікації (EU Digital Identity Wallet) – захищений цифровий застосунок, за допомогою якого користувачі можуть підтверджувати свою особу та обмінюватися перевіреними персональними даними через кордони.

Серед інших ключових компонентів – федеративне навчання із захистом конфіденційності (аналіз даних здійснюється без передачі необроблених даних), можливість знаходити набори даних через простори даних, а також передові технології підвищення конфіденційності (Privacy-Enhancing Technologies, PETs), зокрема докази з нульовим розголошенням, гомоморфне шифрування та диференційну приватність.

Такі функції покликані захищати конфіденційність даних, водночас забезпечуючи ефективні обчислення та надійну перевірку інформації.

Нещодавно команда проєкту випробувала технологію у двох основних сценаріях використання.

Першим став самосуверенний гаманець цифрової ідентичності для волонтерів і неурядових організацій (НУО), призначений для безпечного та зручного керування цифровими обліковими даними. Під час цього тестування дослідники TrustED аналізували взаємодію користувачів із системою під час створення перевірюваного цифрового документа, формування документа, що підтверджує статус волонтера, та пред'явлення цих документів НУО.

У наступні місяці команда зосередиться на вдосконаленні процесів роботи з перевірюваними документами волонтерів за допомогою спеціально розроблених

вебінтерфейсів. Також буде здійснюватися інтеграція з мінімально життєздатним простором даних, який дозволить волонтерам отримувати доступ до інформаційної панелі з переліком волонтерських заходів або можливостей, запропонованих НУО та доступних у цьому просторі даних.

Другий сценарій використання передбачав застосування федеративного навчання для безпечного аналізу клінічних даних. У межах цього пілотного проєкту дослідники оцінювали платформу федеративного навчання TrustED, зосереджуючись на тому, як вона може підтримувати безпечні та спільні клінічні дослідження в реальних лікарняних умовах.

Метою було з'ясувати, наскільки платформа відповідає наявним робочим процесам клінічних досліджень, чи є її механізми управління та погодження належними, а також наскільки зацікавлені сторони вважають операції федеративного навчання надійними.

Тепер команда працюватиме над інтеграцією компонентів простору даних, організаційного гаманця, відповідального за автентифікацію учасників простору даних, сервісу федеративного навчання та порталу, який надає учасникам доступ до системи.

Створюючи практичні інструменти та методи, які допомагають організаціям проєктувати, впроваджувати й оцінювати цифрові технології з вищим рівнем безпеки, надійності, підзвітності та довіри користувачів, TrustED сприяє формуванню більш надійної, прозорої та орієнтованої на людину цифрової екосистеми.

Деталі проєкту

Координатор: Іспанія

Учасники: Іспанія, Італія, Німеччина, Португалія, Турція

Внесок ЄС: € 3 961 193,85

Тривалість: жовтень 2024 – вересень 2027

<https://cordis.europa.eu/article/id/467340-building-a-secure-and-human-centred-digital-future-for-europe>

ПРИСКОРЕННЯ РОЗВИТКУ СУДНОПЛАВСТВА З НУЛЬОВИМ РІВНЕМ ВИКИДІВ МІЖ ОСЛО ТА РОТТЕРДАМОМ І ДАЛІ

Перехід до морських перевезень на коротких маршрутах із нульовими викидами досяг важливого етапу: фінансований ЄС проєкт *HyShip* залучає контейнеровози SeaShuttle як нові демонстраційні судна для випробувань у реальних умовах. За підтримки Clean Hydrogen Partnership проєкт вирішує одну з найскладніших проблем морської галузі – створення наскрізної екосистеми рідкого водню, яка поєднує виробництво палива, портову інфраструктуру та експлуатацію суден.

Поєднуючи сучасні системи зберігання водню на борту з інфраструктурою бункерування в портах, *HyShip* переходить від окремих випробувань до створення повноцінного функціонального "зеленого коридору" між Осло та Роттердамом. Така інтеграція відкриває шлях до ширшого впровадження судноплавства на водневому паливі по всій Європі.

У центрі цієї ініціативи перебувають два водневі судна SeaShuttle, які наразі буде партнер проєкту HyShip – нідерландська компанія Samskip. Перше судно має розпочати експлуатацію у другому кварталі 2027 року.

На відміну від багатьох дослідницьких прототипів, ці судна від самого початку розробляються для комерційних вантажних перевезень: вони транспортуватимуть контейнеризовані вантажі без викидів вуглецю. Загалом два судна оснащуватимуться 32 водневими паливними елементами Ballard FCwave™ потужністю 200 кВт кожен, що забезпечить сумарну потужність 6,4 МВт беземісійної енергії.

Під час роботи на "зеленому" водні очікується, що кожне судно щороку скорочуватиме викиди CO₂ приблизно на 25 000 тонн.

У межах 18-місячної комерційної демонстрації проєкт має накопичити понад 3 000 годин даних реальної експлуатації. Це дасть надзвичайно цінну інформацію про ходові характеристики суден, маневрування в портах та процедури бункерування. Отримані дані використовуватимуться для розробки майбутніх суден, формування нормативно-правових підходів і ухвалення інвестиційних рішень.

Критично важливою складовою місії HyShip є створення безпечної та масштабованої інфраструктури для підтримки цих суден. Партнер консорціуму, норвезька компанія LH2 Shipping, відповідає за проєктування, будівництво та експлуатацію портової системи бункерування, яка забезпечить безпечне й ефективне перекачування рідкого водню з берега на судно.

Значення цього проєкту виходить далеко за межі успішної експлуатації двох окремих суден. HyShip формує практичні знання та стандарти безпеки, необхідні для відтворення цієї моделі на інших європейських маршрутах короткомагістрального морського судноплавства.

Проєкт об'єднує широкий консорціум судновласників, постачальників технологій, науковців, класифікаційних товариств та фахівців з інфраструктури, щоб перевірити весь ланцюг створення вартості рідкого водню. Коментуючи значення цієї співпраці, Торе Боге, керівник європейських проєктів координатора проєкту Maritime CleanTech, зазначає в новині, опублікованій на вебсайті HyShip: "Ринку потрібні проєкти, які зменшують невизначеність, узгоджують дії партнерів і спрощують ухвалення майбутніх інвестиційних рішень. Ця співпраця має стратегічне значення, оскільки допомагає сформувати довіру до рідкого водню як життєздатного палива для судноплавства".

Довівши, що рідкий водень може забезпечувати регулярні та високочастотні вантажні перевезення, HyShip не просто демонструє нове джерело палива – проєкт сприяє масштабній трансформації морської галузі.

Деталі проєкту

Координатор: Норвегія

Учасники: Велика Британія, Німеччина, Нідерланди, Норвегія, Франція, Швейцарія,

Загальні витрати: € 10 870 050,19; внесок ЄС: € 7 993 942,00

Тривалість: січень 2021 – жовтень 2028

<https://cordis.europa.eu/article/id/467795-accelerating-zero-emission-shipping-between-oslo-and-rotterdam-and-beyond>

ЗАВЕРШЕНІ ПРОЕКТИ

СПІВПРАЦЯ МІЖ ЄС ТА ГРУЗІЄЮ Є ВЗАЄМОВИГІДНОЮ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ У СФЕРІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Оскільки Грузія прагне розвивати свої спроможності у сфері штучного інтелекту (ШІ), де ще починати, як не з місця, де свого часу було встановлено перший грузинський комп'ютер?

"Заснований у 1956 році, Інститут обчислювальної математики імені М. О. Мухелішвілі (MISM) протягом багатьох років перебуває в авангарді обчислювальної техніки, програмування та прикладних досліджень, – зазначає заступник директора MISM Георгій Гіоргобіані. – Але щоб зберегти лідерські позиції, MISM має впроваджувати нові технології, такі як ШІ. А цей процес починається із забезпечення наших працівників необхідними навичками".

Саме тут на допомогу прийшов проєкт *GAIN*. У межах унікальної співпраці між Грузією та ЄС проєкт мав на меті перетворити MISM на центр компетенцій у сфері ШІ, здатний залучати найкращих і найталановитіших фахівців країни. "Завдяки партнерству з провідними європейськими центрами передового досвіду – DFKI (Німецьким дослідницьким центром штучного інтелекту) та Inria (Національним інститутом досліджень у галузі цифрових наук і технологій Франції), а також із високотехнологічною компанією – ми суттєво посилили наші дослідницькі спроможності у сфері ШІ", – додає Гіоргобіані, який координував проєкт.

Зосереджуючись на підтримці дослідників на початку кар'єри, проєкт підготував 27 грузинських дослідників, серед яких молоді науковці, а також студенти докторантури, магістратури та бакалаврату. Навчання переважно здійснювалося через наукові вебінари, семінари, інноваційні заходи, можливості навчання безпосередньо на робочому місці та програми "літніх шкіл".

"Ці літні школи проходили як у Франції, так і в Грузії. Вони були спрямовані на підвищення рівня наукової досконалості, розбудову спроможностей і підготовку молодих дослідників, а зрештою – на розвиток їхніх навичок налагодження професійних контактів у міжнародному середовищі", – пояснює Гіоргобіані.

Однак проєкт не обмежувався навчанням. Він також надав новим дослідникам широкі можливості застосовувати отримані навички на практиці. Зокрема, MISM було оснащено сучасними технологіями, такими як високопродуктивний обчислювальний сервер, який дослідники могли використовувати для запуску своїх алгоритмів ШІ.

Використовуючи нову сучасну лабораторію ШІ MISM, дослідники також взяли участь у пілотному інноваційному проєкті, у межах якого було розроблено чотири набори даних, п'ять програмних продуктів із відкритим доступом і дві моделі ШІ.

"Проект GAIN створив значні нові можливості для розвитку досліджень та інновацій у сфері ШІ в Грузії саме в той час, коли країна розробляє національну стратегію у сфері штучного інтелекту та прагне зміцнити свої європейські зв'язки", – зазначає Гіоргобіані.

Однак переваги від проекту GAIN отримують не лише грузинські дослідники. "Наші партнери з ЄС та європейська спільнота у сфері ШІ загалом також виграють завдяки доступу до унікальної спеціалізації MICM", – говорить він. За словами Гіоргобіані, ця спеціалізація охоплює застосування ШІ в медицині та мовні технології.

Щодо медичного напрямку, за підтримки проекту MICM розробив інструменти для раннього виявлення та моніторингу нейродегенеративних захворювань і розладів психічного здоров'я. Також було створено системи на основі ШІ, здатні підтримувати ведення психіатричної медичної документації, а також набори даних електроенцефалограм для нейропсихологічних досліджень.

У сфері мовних технологій MICM допоміг місцевому стартапу розробити кілька великих мовних моделей (LLM) для грузинської мови та наблизити їх до комерціалізації.

"Проект фактично підтримав трансфер розроблених технологій з академічного середовища до економічного сектору, тим самим сприяючи розвитку ширшої інноваційної екосистеми країни", – зазначає Гіоргобіані.

Ці LLM можуть становити інтерес для європейських компаній, які прагнуть вийти на місцевий ринок. Вони також можуть відіграти важливу роль у розвитку комунікації та співпраці між ЄС і Грузією, особливо у сфері мов, для яких доступно порівняно мало цифрових ресурсів.

Хоча проект GAIN виконав свою місію з просування MICM та його інтеграції до європейської дослідницької спільноти у сфері ШІ, його вплив на цьому не закінчується. Створивши постійний відділ штучного інтелекту, MICM тепер повністю зосереджений на розширенні своєї діяльності у сфері ШІ. Інститут уже налагодив нові партнерства з іншими університетами та дослідницькими організаціями, зокрема з установами у Вірменії, Азербайджані та Україні, водночас продовжуючи розвивати співпрацю, започатковану з партнерами з ЄС.

Проект також заклав основу для подальших спільних ініціатив між ЄС і Грузією, зокрема для фінансованого ЄС проекту FORGE-AI та проекту WARIE, пропозиція щодо якого наразі перебуває на розгляді.

Проект презентував численні результати своєї роботи на Конференції з питань штучного інтелекту Південного Кавказу.

Деталі проекту

Координатор: Грузія

Учасники: Грузія, Німеччина, Франція

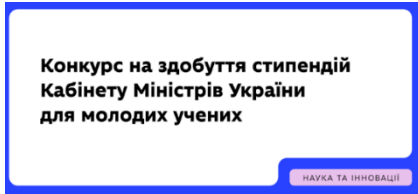
Загальні витрати: € 1 319 250; внесок ЄС: € 1 319 250

Тривалість: жовтень 2022 – вересень 2025

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/eu-georgia-collaboration-win-win-ai-research-and-innovation>

ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ

МОН ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ СТИПЕНДІЙ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ДЛЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Міністерство освіти і науки України оголошує конкурс на *здобуття стипендій Кабінету Міністрів України для молодих учених*. Подання документів здійснюється винятково в електронному вигляді через Національну електронну науково-інформаційну систему NAUKA. Кінцевий термін подання документів – 13 жовтня 2026 року.

У межах цього відбору доступні 190 стипендіальних місць. Стипендії призначаються за рішенням президії Комітету з Національної премії України імені Бориса Патона строком на два роки та виплачуються за місцем основної роботи або навчання додатково до посадового окладу, іменної чи звичайної академічної стипендії, доплат і надбавок.

Участь у конкурсі можуть брати молоді вчені, які на момент висунення відповідають визначенню терміна "молодий вчений" згідно із Законом України "Про наукову і науково-технічну діяльність": наукові та науково-педагогічні працівники, аспіранти, ад'юнкти, докторанти та інші молоді вчені наукових установ, організацій і закладів вищої освіти.

Подання документів на конкурс у системі NAUKA

Після призначення стипендії переможці мають подати до МОН оригінали зазначених документів, платіжні реквізити закладу або установи в Державній казначейській службі України у форматі IBAN та згоди на обробку персональних даних.

Важливо: одночасне отримання стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених і державної стипендії за результатами рейтингування в Національній системі дослідників України не допускається.

Атестація чинних стипендіатів

Одночасно МОН проводить атестацію наукової роботи молодих учених, які вже отримують стипендії Кабінету Міністрів України. Заклади вищої освіти та наукові установи, що належать до сфери управління МОН, мають провести атестацію до 13 жовтня 2026 року.

За результатами атестації кожен стипендіат має самостійно завантажити до системи NAUKA електронні копії:

- витягу з протоколу засідання вченої, наукової, науково-технічної або технічної ради закладу вищої освіти чи наукової установи щодо атестації його наукової роботи;
- анотованого звіту про досягнуті результати за рекомендованою формою.

Подання звіту є обов'язковою умовою продовження або припинення виплати стипендії. Детальна інформація щодо подання документів через систему, звітна документація та відповідні форми доступні за посиланням:

Атестація наукової роботи стипендіатів та звітна документація

Також визначено алгоритм дій для чинних стипендіатів, які успішно пройшли атестацію, але вирішили добровільно відмовитися від подальшого отримання стипендії Кабінету Міністрів України у зв'язку з номінацією на державну стипендію за результатами рейтингування в Національній системі дослідників України. У такому разі стипендіат подає відповідну заяву за встановленою формою, керуючись визначеним алгоритмом.

Відповідні форми документів та алгоритм подання заяви про *добровільну відмову також розміщені на сторінці атестації в системі NAUKA.*

<https://mon.gov.ua/news/mon-oholoshuie-konkurs-na-zdobuttia-stypendii-kabinetu-ministriv-ukrainy-dlia-molodykh-uchenykh>

ДО ДНЯ ВІНАХІДНИКА МОН ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ОНОВЛЕНУ ПРЕМІЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЗА РОЗРОБЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У 2025 році українські заявники подали 5 060 заявок на винаходи та корисні моделі – на 14% більше, ніж у 2023 році. Значну частину винахідницької активності забезпечують заклади освіти та наукові установи: у 2025 році заклади освіти подали 2363 заявки, наукові установи – 556. Серед державних секторів найбільшу кількість заявок – 1 934 – подали організації у сфері управління Міністерства освіти і науки України.

Зростає й кількість результатів, що отримують правову охорону: у 2025 році в Україні зареєстровано 3 718 корисних моделей – на 37% більше, ніж у 2023 році.

Позитивна динаміка зберігається й у 2026 році. Лише за перші три місяці українські заявники подали 1 485 заявок на винаходи та корисні моделі – на 40,1% більше, ніж за аналогічний період 2025 року. Кількість заявок на винаходи зросла на 54,7%, а на корисні моделі – на 37,1%. Заклади освіти у I кварталі 2026 року подали 746 заявок, наукові установи – 119. Географічними центрами винахідницької активності залишаються Київ, Харківщина та Дніпропетровщина – разом на них припадає понад половина заявок українських заявників.

Міністерство освіти і науки України *оголошує конкурсний відбір* на здобуття Премії Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій. Цьогоріч конкурс проходитиме в оновленому форматі та буде сфокусований на технологіях, які вже отримали практичне застосування.

Головна мета конкурсного відбору – відзначити тих, хто створив нову інноваційну технологію та забезпечив її практичне впровадження. У конкурсі вперше передбачено 4 ключові номінації.

Номінація "Наукоємні інновації". Премія присуджується за розроблені та впроваджені результати наукової та науково-технічної діяльності прикладного спрямування.

Номінація "Інноваційні рішення в економічній діяльності" – за впровадження інноваційних продуктів, послуг, процесів або бізнес-моделей, спрямованих на вирішення

актуальних завдань соціально-економічного розвитку, підвищення ефективності господарювання та конкурентоспроможності української економіки.

Номінація "Інноваційна інфраструктура" – за сприяння трансферу технологій, комерціалізації наукових, науково-технічних результатів та їх впровадження в реальному секторі економіки, масштабування науково-технічних проєктів, виведення на ринок інноваційної продукції, виробленої в Україні.

Номінація "Спеціальна премія" – присуджується за наукові дослідження і розробки, результати яких спрямовані на забезпечення національної безпеки і оборони.

Ключова умова участі – реальне застосування інноваційних технологій у реальному секторі економіки, виведення на внутрішній та зовнішній ринок інноваційної продукції, виробленої в Україні на основі результатів наукової та науково-технічної діяльності, а також створення доданої вартості.

Конкурсний відбір проводиться відповідно до *Положення про Премію* Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України.

Авторський колектив, номінований ініціатором конкурсної пропозиції, має складатися щонайменше з трьох і не більше ніж із десяти осіб.

До розгляду приймаються конкурсні пропозиції, результати яких уже застосовані на практиці:

- не менш як за рік до дати подання – для номінацій "Наукоємні інновації", "Інноваційні рішення в економічній діяльності" та "Спеціальна премія";
- не менш як за три роки до дати подання – для номінації "Інноваційна інфраструктура".

Після завершення приймання заявок конкурсні пропозиції проходять багаторівневе оцінювання:

- наукову і науково-технічну експертизу;
- експертне оцінювання членами експертних груп;
- презентування конкурсних пропозицій на засіданнях експертних груп;
- розгляд Комітетом з присудження Премії Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій, який прийматиме фінальне рішення.

За результатами конкурсного відбору може бути присуджено не більше двох Премій у кожній номінації. Авторський колектив, конкурсну пропозицію якого визнають найкращою у відповідній номінації, отримає грошову частину Премії у розмірі 300 тисяч гривень.

Шаблони форм заявок у розрізі номінацій у форматі *.doc, з якими можна ознайомитися та наповнювати необхідною інформацією, доступний для завантаження *за посиланням*.

Доступ до подання заявок у системі буде відкрито після 28 вересня 2026 року.

Кінцевий строк приймання документів – 19 жовтня 2026 року до 13:00 за київським часом.

Більше деталей за посиланням.

Премія покликана відзначити людей і команди, які створюють український інноваційний продукт, упроваджують його, масштабують і виводять на ринки. МОН прагне, щоб оновлений конкурс став дієвим механізмом визнання результатів українських науковців та інноваторів і сприяв посиленню престижу науки та інновацій в Україні.

Джерело статистичних даних: офіційні статистичні та аналітичні матеріали *Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ/ІР офіс)* за 2023–2025 роки та І квартал 2026 року.

<https://mon.gov.ua/news/do-dnia-vynakhidnyka-mon-oholoshuie-konkurs-na-onovlenu-premiiu-kabinetu-ministriv-ukrainy-za-rozroblennia-i-vprovadzhennia-innovatsiinykh-tekhnologii>

МОН УКРАЇНИ ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ (ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ) РОЗРОБКИ ЗА ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ

Міністерство освіти і науки України *оголошує* конкурс на науково-технічні (експериментальні) розробки за державним замовленням.

Конкурс спрямований на отримання прикладних результатів для потреб національної безпеки й оборони, відновлення України та трансформації її економіки.

Відбір проводиться за 13 пріоритетними тематиками та відповідними технічними завданнями, затвердженими наказом МОН від 24 вересня 2026 року № 1636. Строк виконання розробок становить 12, 18 або 24 місяці, а максимальна вартість однієї розробки – до 10 млн грн.

Участь у конкурсі можуть брати юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, які мають фахівців відповідної кваліфікації та необхідну матеріально-технічну базу.

Авторський колектив має складатися з 3-10 фахівців. Не менше половини його учасників, включно з науковим керівником, повинні працювати за основним місцем роботи в організації, яка подає заявку. Цього року вперше передбачено можливість залучати до виконання розробки до двох організацій-співвиконавців.

Заявки оцінюватимуть за відповідністю пріоритетній тематиці й технічному завданню, практичною цінністю очікуваних результатів, рівнем технологічної готовності, науковою новизною, спроможністю колективу та обґрунтованістю фінансування.

Заявки подаються через *Національну електронну науково-інформаційну систему (NAUKA)*.

Кінцевий строк подання документів – 26 жовтня 2026 року о 13:00 за київським часом.

<https://www.nas.gov.ua/news/ministerstvo-osviti-i-nauki-ukrani-ogoloshuye-konkurs-na-naukovo-tehnicni-eksperimentalni-rozrobki-za-derzhavnim-zamovlenniam>

KAІ ТА MIT ЗАПУСКАЮТЬ UKRAINE INNOVATION AND ENGINEERING LAB ДЛЯ РОБОТИ НАД РЕАЛЬНИМИ ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ВИКЛИКАМИ

Національний університет "Київський авіаційний інститут" (KAІ) та Massachusetts Institute of Technology (MIT) запускають *Ukraine Innovation and Engineering Lab* – 10-тижневу інженерну програму, побудовану на базі реального курсу MIT та адаптовану до українського контексту.

Понад 100 відібраних учасників працюватимуть у командах над реальними технологічними викликами – від дослідження проблеми та пошуку рішення до створення й перевірки робочого прототипу.

Програма триватиме з жовтня 2026 року до лютого 2027 року та реалізується за партнерської підтримки Міністерства освіти і науки України. Її фокус – створення рішень, які можуть бути застосовані у високотехнологічних галузях.

Ukraine Innovation and Engineering Lab створена навколо принципу learning by doing — "навчання через практику". Замість роботи з умовними навчальними завданнями учасники отримуватимуть реальні інженерні кейси від компаній-партнерів та працюватимуть із ними протягом усього курсу.

Ключова ідея *Ukraine Innovation and Engineering Lab* – скоротити дистанцію між інженерною освітою та реальними технологічними завданнями, які сьогодні стоять перед українськими компаніями. Курс побудований на методології MIT та поєднує академічну базу з практичною командною роботою.

До роботи з командами планують залучити понад 40 експертів.

Серед напрямів, у яких партнери можуть пропонувати інженерні кейси:

- *автономні системи* – навігація, автономність, керування та взаємодія між роботизованими платформами;
- *робототехніка й автоматизація* – виробничі рішення, мобільні роботи, маніпулятори та автоматизація процесів;
- *аерокосмічні та безпілотні технології* – безпілотні системи, авіаційні технології, ситуаційна обізнаність і системи підтримки місій;
- *штучний інтелект* – комп'ютерний зір, аналіз даних, прогнозування, підтримка ухвалення рішень та ШІ-асистенти;
- *інженерні та виробничі технології* – матеріали, електроніка, прототипування, оптимізація виробництва й тестування;
- *кібербезпека та цифрові системи* – IoT, сенсорні мережі, зв'язок, цифрові сервіси, кіберфізичні системи та кіберстійкість.

У вересні відбуватимуться реєстрація та відбір учасників. У жовтні стартує курс: відібраних учасників об'єднують у збалансовані команди відповідно до їхніх компетенцій та кейсів, над якими вони працюватимуть.

Далі – 10 тижнів інтенсивної командної роботи над технологічними рішеннями із щотижневими офлайн-сесіями в лабораторіях KAІ та підтримкою менторів.

У лютому 2027 року команди представлять результати під час Demo Day у Києві.

Програма орієнтована на людей із технічним бекграундом, готових працювати над реальними інженерними завданнями в інтенсивному командному форматі.

Ukraine Innovation and Engineering Lab відкрита не лише для студентів KAI. Податися можуть студенти старших курсів бакалаврату та магістратури, а також учасники з релевантним досвідом у розробленні програмного забезпечення, ШІ, робототехніці, електроніці, інженерії та суміжних технологічних напрямках.

Участь для кандидатів, які пройдуть відбір, – безоплатна.

Детальні умови та реєстрація.

<https://mon.gov.ua/news/kai-ta-mit-zapuskaiut-ukraine-innovation-and-engineering-lab-dlia-roboty-nad-realnyimi-tekhnolohichnymi-vyklykamy>

ЄС ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА СТВОРЕННЯ AI GIGAFACTORIES ДЛЯ НАРОЩУВАННЯ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ ПОТУЖНОСТЕЙ ЄВРОПИ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ПОНАД 30 МЛРД ЄВРО ІНВЕСТИЦІЙ

ЄС оголосив конкурс на створення до семи AI Gigafactories ("гігафабрик штучного інтелекту") по всій Європі в межах нового масштабного кроку, спрямованого на прискорення досягнення Європою технологічного суверенітету та реалізацію амбіції стати AI-континентом.

Ініціатива, яку очолює промисловість за підтримки до 10 млрд євро фінансування з боку ЄС та держав-членів, має залучити щонайменше 20 млрд євро приватних інвестицій у межах Союзу. Вона розширить обчислювальні потужності Європи у сфері ШІ та надасть стартапам, компаніям, що масштабують свою діяльність (scale-ups), МСП, промисловості, академічній спільноті та органам державної влади доступ до інфраструктури для навчання, інференсу та донавчання передових моделей ШІ наступного покоління.

AI Gigafactories поєднуюватимуть передові процесори для ШІ, програмне забезпечення та хмарні технологічні стеки, високошвидкісне підключення та енергоефективні центри обробки даних. Разом із європейською мережею з 19 AI Factories ("фабрик штучного інтелекту") вони посилюватимуть технологічне лідерство, стійкість і стратегічну автономію Європи.

Подавати заявки можуть консорціуми або спеціальні юридичні структури (Special Purpose Vehicles, SPV), що об'єднують компанії, державні установи, інвесторів та інших партнерів.

AI Gigafactories можуть бути створені в одній державі-члені – на одному майданчику або на кількох локаціях. Вони також можуть передбачати транскордонні проєкти в кількох державах-членах із використанням розподілених обчислювальних потужностей для ШІ.

Заявки проходитимуть конкурсний відбір, за результатами якого буде визначено проєкти-переможці.

Європейське спільне підприємство високопродуктивних обчислень (EuroHPC JU) та держави-члени спільно закуповуватимуть час доступу до обчислювальних ресурсів відібраних AI Gigafactories.

Вісімнадцять держав-членів підписали угоду про спільну закупівлю з EuroHPC JU: Хорватія, Чехія, Данія, Естонія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Греція, Угорщина, Ірландія, Італія, Латвія, Литва, Польща, Португалія, Словаччина, Іспанія та Швеція.

Процес закупівель передбачає підтримку до семи AI Gigafactories у межах двох послідовних етапів розвитку та двох лотів, причому держави-члени – учасниці забезпечуватимуть співфінансування ЄС. Державне фінансування виступатиме потужним каталізатором цієї ініціативи, стимулюючи значні приватні інвестиції, необхідні для будівництва та експлуатації таких об'єктів.

Перший лот передбачає підтримку до чотирьох проєктів. Кожен із них матиме право на отримання до 100 млн євро фінансування ЄС на першому етапі та до 400 млн євро додаткових на кожен проєкт на другому етапі.

Кожна Gigafactory, відібрана в межах цього лота, повинна встановити щонайменше стільки ж найсучасніших процесорів для ШІ, скільки наразі встановлено на найпотужнішій AI Factory в Європі. На другому етапі її обчислювальна потужність має зрости щонайменше втричі порівняно з цим рівнем.

Другий лот передбачає підтримку до трьох проєктів. Кожен із них матиме право на отримання до 200 млн євро фінансування ЄС на першому етапі та до 800 млн євро додаткових на кожен проєкт на другому етапі.

Кожна Gigafactory, відібрана в межах цього лота, повинна встановити до двох разів більше найсучасніших процесорів для ШІ, ніж наразі встановлено на найпотужнішій AI Factory в Європі. На другому етапі її потужність має зрости щонайменше вчетверо порівняно з цим рівнем.

Передові системи ШІ залежать від високоспеціалізованого обчислювального обладнання. У міру прискорення глобального впровадження ШІ доступ до великомасштабної суверенної інфраструктури ШІ стає дедалі важливішим для промислової конкурентоспроможності та технологічного суверенітету Європи.

Консорціями AI Gigafactories можуть закуповувати обладнання на будь-якому з двох етапів розвитку AI Gigafactory у будь-яких постачальників обладнання з Європи або країн-однодумців. Частина таких закупівель може бути спрямована на європейські стартапи та компанії, що масштабують свою діяльність, завдяки чому AI Gigafactories створюватимуть конкретні можливості для зміцнення європейського цифрового ланцюга постачання.

Водночас, як продовження торговельної угоди між ЄС та США, Європейська Комісія підписала три листи про наміри з провідними американськими постачальниками обладнання – AMD, NVIDIA та Qualcomm, щоб забезпечити консорціумам безперешкодний доступ до необхідного обладнання.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1708

РЕЄСТРАЦІЯ НА ЄВРОПЕЙСЬКІ ДНІ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ 2026 ВЖЕ ВІДКРИТА

Європейська комісія оголосила, що реєстрація на Європейські дні досліджень та інновацій вже відкрита.

Сьомий флагманський захід з досліджень та інновацій Європейської комісії відбудеться 10 та 11 листопада 2026 року в Брюсселі та онлайн.

Він об'єднує політиків, дослідників, інноваторів, бізнес-лідерів та представників громадянського суспільства для обговорення того, як дослідження та інновації можуть посилити конкурентоспроможність, стійкість і технологічний суверенітет Європи.

[Європейські дні досліджень та інновацій](#)